

Jaarstukken 2017

INHOUDSOPGAVE

A. BESTUURSVERSLAG.....	3
1. Voorwoord.....	4
2. Verslag Raad van Toezicht Stichting Openbaar Onderwijs Present	5
3. Organisatie.....	8
4. Strategisch Beleid	10
5. Onderwijs, zorg en kwaliteit	12
6. Personeel en organisatie	20
7. Materiele zaken (huisvesting, financiën en middelen).....	25
8. Financiën en beheer	27
9. Jaarrekening 2017	29
10. Continuïteitsparagraaf	32
B. JAARREKENING	35
C. OVERIGE GEGEVENS.....	54
Bestemming van het exploitatieresultaat.....	55
Ondertekende bestuursleden.....	55
Ondertekende leden van de Raad van Toezicht	55
Controleverklaring	56
Gegevens over de rechtspersoon	57

A. BESTUURSVERSLAG

1. Voorwoord

Dagelijks zijn meer dan 150 leerkrachten en medewerkers van Present bezig om het beste uit de leerlingen en zichzelf te halen. Mensen die elke dag vol passie en ambitie werken aan kwalitatief en uitdagend onderwijs. In dit jaarverslag blikken we terug op 2017, maar kijken we ook al weer vooruit. Wat hebben we gedaan. Welke resultaten hebben we bereikt en hoe zien de financiën van Present er de komende jaren uit.

Helaas wordt 2017 herinnerd als het jaar waarop de basisschool Het Driespan, locatie Flosbeugel half oktober volledig door brand is verwoest. Door een enorme inspanning van de gemeente Enkhuizen en de medewerkers van de school is het gelukt om het onderwijs op een verantwoorde manier doorgang te laten vinden. Eerst door verspreiding van de leerlingen over andere locaties, waaronder de RSG Enkhuizen. Vanaf half november was er een noodvoorziening geplaatst en konden de leerlingen onderwijs volgen in dat gebouw.

In 2018 zullen de nodige stappen worden gezet om het vervolgtraject, namelijk nieuwbouw voor de Flosbeugel, te realiseren.

Door de medewerkers van het stafbureau is veel zorg besteed aan de inhoud en de vormgeving. Met dit verslag willen we ons verantwoorden richting het ministerie van OCW, de gemeenten waar onze scholen staan en alle ouders van de kinderen die onze scholen bezoeken. Natuurlijk is het verslag ook bedoeld voor iedereen die belangstelling heeft voor onze organisatie.

Grootebroek, maart 2018

Ruurd Bijlsma

Voorzitter College van Bestuur

2. Verslag Raad van Toezicht Stichting Openbaar Onderwijs Present

De Raad van Toezicht ziet er op toe dat het College van Bestuur onze stichting op een adequate wijze bestuurt en vertegenwoordigt in de verbonden samenwerkingsverbanden. De taken en bevoegdheden van de Raad van Toezicht zijn expliciet beschreven in de statuten van de stichting en het hierop gebaseerde reglement Raad van Toezicht.

Relevante ontwikkelingen die van invloed zijn geweest op de Stichting waarop toezicht is gehouden gedurende het jaar 2017.

Het College van Bestuur heeft zich extern ingezet om nauwere banden met andere stichtingen aan te gaan met het oog op de toekomst van onze stichting. Doel van de samenwerking was om gezamenlijk de krimp van het leerlingenaantal binnen West Friesland beheersbaar te maken. De resultaten waren onderdeel van de agenda van de Raad van Toezicht.

Het College van Bestuur heeft zich intern samen met het directieteam ingezet om te evalueren in hoeverre een eigen visie is gerealiseerd en de gestelde ambities zijn behaald. De resultaten waren onderdeel van de agenda van de Raad van Toezicht.

Tijdens deze periode is een dependance van een school met BRIN nummer van onze stichting samengegaan met een school van een andere stichting SKO de Streek en gevormd tot een samenwerkingsbestuur dat bevoegd gezag is van een informele samenwerkingsschool.

Bij twee scholen heeft een directeurswisseling plaatsgevonden.

Samenstelling Raad van Toezicht

De Raad van Toezicht houdt toezicht op het College van Bestuur vanuit de doelstellingen van de Stichting zoals vermeld in de statuten.

De voltallige Raad van Toezicht bestond in 2017 uit de volgende personen, aangevuld met hun specialisme :

mevr. J.M. Hendriks	Voorzitter / personeel / onderwijs
mevr. B.H.M. Nouwen	Vicevoorzitter / onderwijs / personeel (eerste deel van 2017)
mevr. A. van Eck	Onderwijs / personeel (tweede deel van 2017)
de heer M.J. Fortuin	Financiën / juridische zaken
de heer W. de Groot	Huisvesting / financiën
de heer G. Valk	Juridische zaken / huisvesting

Daar de Raad van Toezicht als geheel is aangetreden in 2013 is een gefaseerd rooster van aftreden opgesteld en goedgekeurd door de voltallige Raad van Toezicht. Bij de samenstelling van de Raad van Toezicht is uitgegaan van bekwaamheid en algemeen bestuurlijke kwaliteiten, onafhankelijkheid, affiniteit met de doelstelling en grondslag van de stichting en bovendien een spreiding van deskundigheden, vaardigheden en achtergronden.

In 2017 is een van de leden Raad van Toezicht om moverende redenen afgetreden en heeft de Raad van Toezicht, op voordracht van de GMR, een voorstel gedaan aan de gemeenteraden tot benoeming van een nieuw lid. De vier gemeenteraden hebben dit lid benoemd.

Werkzaamheden Raad van Toezicht

De Raad van Toezicht heeft zich op deelgebieden gericht die vallen onder haar bevoegdheden, zoals zijnde het werkgeverschap van het bestuur, formeel toezicht, klankbord voor de bestuurder, documenten waarbij goedkeuring van de Raad van Toezicht noodzakelijk waren en het reglementeren van besturing en verantwoording.

De Raad heeft in het verslagjaar vijf keer vergaderd en de gebruikelijke thema's – kwaliteit onderwijs en leerlingen, huisvesting, personeel en financiën - aan de orde gesteld.

Overige geagendeerde en besproken onderwerpen zijn visievorming - instandhouding scholen –jaarverslag 2016, kwaliteitszorg en kwaliteitsrapportage – begroting 2017 – BFP 2017-2018 en toezichtkader inspectie.

De Raad ontvangt voorafgaand aan de vergadering bij de reguliere agenda's de noodzakelijke stukken als voorbereiding, ten behoeve van de discussie en besluitvorming.

De bestuurlijke kalender van de Raad van Toezicht is opgenomen in de jaarkalender van de stichting. Hierin wordt per onderwerp aangegeven wanneer moet worden geagendeerd.

Lopende zaken, geagendeerd en besproken in 2017 worden gecontinueerd in het nieuwe kalenderjaar.

Commissies

De Raad van Toezicht heeft drie commissies, te weten de Remuneratiecommissie, de commissie Onderwijs - Personeel en de commissie Financiën - Beheer.

De Remuneratiecommissie. In het najaar van 2017 heeft de remuneratiecommissie van de Raad van Toezicht vanuit haar werkgeversrol een voortgangsgesprek gevoerd met de voorzitter van het College van Bestuur.

De commissie Onderwijs – Personeel is door het aftreden van een lid Raad van Toezicht en het benoemen van een nieuw lid onvoldoende toegekomen aan de uitvoering van haar werkzaamheden.

De commissie Financiën – Beheer is volgens het jaarschema bij elkaar geweest en heeft de ingebrachte documenten besproken en voorgedragen aan de voltallige Raad van Toezicht. (zoals Instandhoudingsnotitie - Kwaliteitsrapportages - Jaarlijks een notitie waarin de meest essentiële ontwikkelingen staan opgetekend van de Stichting.

De begroting voor 2018 is opgesteld en besproken in 2017. De begroting 2018 omvat beleidsuitgangspunten met toelichting, overzichten en een meerjarenprognose.

De financiële positie van Stichting Present is gezond en in vergelijking met vergelijkbare onderwijsorganisaties bovengemiddeld goed. De risico's zijn in kaart gebracht en er zijn geen noemenswaardige bijzonderheden geconstateerd. Zij heeft een stevige financiële uitgangspositie voor de komende jaren.

Inzicht in het toezicht.

Onderstaande kaders hebben als doel het inzicht in het toezicht te vergroten en een helder beeld te krijgen van het te lopen proces.

Tot nu toe zijn onderstaande kaders mondeling door de bestuurder tijdens de vergadering toegelicht wel of niet vergezeld van relevante stukken. Dit gebeurde in 2017 door de bestuurder zorgvuldig en uitvoerig en is vastgelegd in notulen.

Kaders:

- Wijze waarop toezicht is gehouden op de strategie van de doelrealisatie van de organisatie.
- Inzicht verkregen op de maatschappelijke en onderwijskundige functies van de organisatie.
- Inzicht hoe de raad is geïnformeerd over de risico's van de organisatie.
- Relatie en contacten met accountant en andere externe deskundigen (commissie Financiën – Beheer).
- De rol van de Raad als klankbord voor de bestuurder. (vooroverleg CvB met voorzitter RvT en gedurende de vergaderingen door de hele Raad van Toezicht.)

- Besluiten die zijn genomen en statutaire goedkeuringen die zijn verleend. Dit is geheel volgens de inhoudelijke agendaonderwerpen ingepland, opgepakt, besproken en geaccordeerd.

Rooster van aftreden toezichthouders

	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
J.M. Hendriks	x					x				x
A.van Eck	x				x				x	
M. Fortuin	x					x				x
W. de Groot	x				x				x	
G. Valk				x				x		

Honorering Raad van Toezicht

Wet normering topinkomens

Vastgesteld is dat Present met ingang van 1 januari 2016 is ingedeeld in klasse C. Voor 2017 blijft deze klassen-indeling van toepassing.

De leden van de Raad van Toezicht ontvangen een vergoeding van € 2.500,00 plus een onkostenvergoeding van € 500,00. De voorzitter ontvangt een vergoeding van € 4.000,00. plus een onkostenvergoeding van € 500,00.

3. Organisatie

Present is een zelfstandige stichting en bestaat sinds 1 januari 2000. Onder Present vallen 9 basisscholen, die lesgeven op 12 locaties, in de gemeenten Drechterland, Enkhuizen, Stede Broec en Medemblik. De stichting heeft als doel het bevorderen en doen verzorgen van openbaar basisonderwijs in de regio West-Friesland Oost.

Sinds 1 augustus 2013 werkt Present met het Raad van Toezicht/College van Bestuur-model.

De organisatie van Present ziet er als volgt uit:

Raad van Toezicht

De raad van toezicht (RvT) houdt toezicht op het functioneren van de bestuurder. De RvT is de werkgever van de bestuurder. De raad geeft invulling aan haar rol als toezichthouder door de goedkeuring van stukken zoals de begroting, het jaarverslag en het strategisch beleid en ziet toe op de rechtmatige verwerving en de rechtmatige en doelmatige bestemming en aanwending van de financiële middelen.

De raad van toezicht is in 2017 gewijzigd. Mevrouw B. Nouwen heeft te kennen gegeven haar zittingsperiode niet te willen verlengen. Per 31-12-2017 bestaat de raad van toezicht uit de volgende leden:

Mevr. J.M. Hendriks,	voorzitter
Dhr. M. Fortuin,	lid
Dhr. W. de Groot,	lid
De heer G. Valk,	lid
Mevr. Van Eck,	lid

College van Bestuur

Het eenhoofdige college van bestuur (CvB) is het bevoegd gezag van stichting Present. In de praktijk betekent dit dat het CvB als bestuurder alle portefeuilles beheert en verantwoordelijk is voor het beleid van de stichting. De CvB legt verantwoording af aan de RvT.

Het college van bestuur bestaat uit:

Dhr. R. Bijlsma,	Voorzitter
------------------	------------

Directeuren

De directeuren van de scholen zijn belast met de algehele leiding van de school en geven direct leiding aan de medewerkers. Eenmaal per 4 weken is er een directiebestuur onder leiding van het college van bestuur als technisch voorzitter. Het directiebestuur is het overleg van, voor en door de directeuren. De directeuren zijn actief betrokken bij de voorbereiding van het bovenschools beleid. De directeuren leggen verantwoording af aan het college van bestuur.

De volgende directeuren zijn op 31 december 2017 werkzaam op de volgende scholen:

Naam	School	Naam	School
C. van Roosmalen	Dijkwerkers	P. van der Neut	Tweemaster
C. van Roosmalen	Piramide	J. van Rheenen	't Vierspan
E. van de Gulik	Skitteljacht	W. Dam	Het Driespan
I. van Heezen	Padland	T. Velkers	Klim-Op
I. van Heezen	Roelof van Wiennesse /Jan Luyken		

Gemeenschappelijke Medezeggenschapsraad (GMR)

Elke school kent een medezeggenschapsraad (MR) waarin personeel en ouders evenredig zijn vertegenwoordigd. Aan de orde komen school specifieke zaken. School-overstijgende zaken komen aan de orde in de GMR. De GMR is de overkoepeling van alle medezeggenschapsraden van de openbare scholen bij Present. De raad bestaat uit een oudervertegenwoordiging en een personeelsvertegenwoordiging. De negen scholen zijn verdeeld in 4 kiesdistricten. Ieder kiesdistrict wordt vertegenwoordigd door een ouder en een personeelslid. De bestuurder van Present is gesprekspartner van de GMR. Afhankelijk van het voorstel dat door het bestuur wordt ingebracht, heeft de GMR adviesbevoegdheid of instemmingsrecht. De GMR heeft in 2017 5 maal vergaderd.

De samenstelling van de GMR ziet er per 31 december 2017 als volgt uit:

Naam	Functie	Geleding
Dhr. R. Veltman	Voorzitter	Oudergeleding
Mevr. I. Graaf	Secretaris	Personeelsgeleding
Dhr. K. van Langen	Lid	Personeelsgeleding
Mevr. K. Poelwijk	Lid	Personeelsgeleding
Vacature		Personeelsgeleding
Mevr. E. Tang	Lid	Oudergeleding
Mevr. M. de Boer	Lid	Oudergeleding
Mevr. S. Kok	Lid	Oudergeleding

Na instemming van de medezeggenschapsraden en de gemeenschappelijke medezeggenschapsraad zijn in 2017 de reglementen voor de medezeggenschapsraden en de gemeenschappelijke medezeggenschapsraad gewijzigd. De reglementen zijn aangepast aan diverse wetswijzigingen die de afgelopen jaren zijn doorgevoerd, zoals o.a. de Wet versterking bestuurskracht onderwijsinstellingen, de Wet voor Klokkeluiders en de Wet Passend Onderwijs.

Bestuursbureau

Een professioneel bestuursbureau adviseert en ondersteunt het College van Bestuur en de directeuren van de scholen op het gebied van personeel, financiën en huisvesting. Het bestuursbureau is gevestigd aan De Middend 104-108 in Grootebroek. Op het bestuursbureau van Present zijn 2 twee stafmedewerksters en een administratief medewerkster werkzaam.

De financiële- en de salarisadministratie worden uitgevoerd door het Administratiekantoor OOG Onderwijs en Jeugd te Amsterdam.

4. Strategisch Beleid

Missie

De missie van Present luidt: **met passie de toekomst in**

Drie aspecten worden hier belicht:

1. **Stichting Present.** Een unieke stichting met een unieke historie, met unieke mensen die werken op unieke scholen. Maar ook een stichting waar er ongeveer 1000 vergelijkbare van in Nederland zijn, die onderling grote overeenkomsten vertonen. We willen benadrukken dat de stichting zich in de komende jaren meer gaat profileren, juist samen en naast de in hoge mate zelfstandig functionerende scholen. We werken toe naar meer uniformiteit waar het kan en beter werkt om de zelfstandigheid van de scholen te bevorderen en toekomstbestendig te maken.
2. **Passie.** Onderwijs op een Present-school kan niet zonder passie, zonder betrokkenheid bij kinderen, zonder een goede teamsfeer, zonder een positieve instelling, zonder een bewuste keus om met mensen om te gaan (kinderen, collega's én ouders) en ook niet zonder een gevoel van trots. Al deze aspecten zijn van fundamenteel belang om te kunnen werken binnen onze stichting. Daarin leggen we de lat hoog: onze medewerkers hebben met passie voor het vak gekozen en we zorgen er met elkaar voor dat die passie als rode draad door de loopbaan van onze medewerkers heen blijft lopen.
3. **Toekomst.** We ontwikkelen kinderen voor een toekomstige plek in passend vervolgonderwijs, we zijn in partnerschap met ouders bezig om een nieuwe generatie wereldburgers op te leiden, we voelen ons verantwoordelijk voor een toekomst waarin de kernwaarden van het openbaar onderwijs (iedereen mag er zijn, iedereen is welkom) voluit aan bod mogen komen én we willen graag een attitude bijbrengen voor een verantwoordelijke omgang met onze wereld die ons allemaal zal overleven. En daarom zijn we resultaat- en opbrengstgericht, want we willen bij onszelf en onze leerlingen "eruit halen wat erin zit".

Visie

Bovenstaande missie wordt, mede op basis van de eigen historie van Present en op basis van de verbondenheid met het openbaar onderwijs als grote onderwijsrichting in Nederland concreter gemaakt in de beschrijving van onze zes kernwaarden. Deze zijn:

- a. **Lef.** Binnen Present durven we onze professionals ruimte te geven. Initiatief en ondernemerschap wordt gestimuleerd, creativiteit en ontwikkeling juichen we toe en daar is binnen onze stichting en op onze scholen alle ruimte voor.
- b. **Open:** Elke leerling is welkom op een Present-school en iedere bevoegde leerkracht mag op een Present-school lesgeven. We scholen ons voortdurend en participeren daarnaast in een regionaal netwerk waarin we met elkaar zorg dragen voor goed onderwijs. We zijn ook eerlijk: we doen ons uiterste best, maar een Present-school is niet voor elk kind de beste plek om onderwijs te ontvangen. We participeren in een Passend Onderwijs verband; ook binnen de gemeentelijke context zijn we actief en we zoeken naar de meest ideale vormen van samenwerking waardoor we nog beter met onze leerlingen om kunnen gaan.
- c. **Samen.** We benutten de kracht van samen, juist omdat we in teams op scholen werken en onze leerlingen willen voorbereiden op een toekomst buiten de school. We zijn een onderwijsinstelling en dragen zorg voor goed onderwijs, maar we zijn ook een goede werkgever voor onze medewerkers. Tenslotte zien we onze ouders als onze educatieve

partners en willen we samen met hen zorg dragen voor een optimale ontwikkeling van onze leerlingen die hun kinderen zijn.

- d. **Dynamisch.** Onderwijs is een dynamische werkomgeving, er komen veel ontwikkelingen op ons af. We zijn resultaat- en opbrengstgericht en ons onderwijs wordt langs die maatlat gelegd. Passen ontwikkelingen in dat doel, dan staan we er positief tegenover en bepalen we of dat meerwaarde heeft. Dynamisch is ook “nee” durven zeggen tegen de waan van de dag.
- e. **Divers.** Kinderen mogen verschillend zijn; binnen een Present-school is er ruimte voor diversiteit. We zijn één stichting Present, maar hebben negen unieke scholen die allemaal hun eigen pedagogische en/of didactische visie ontwikkeld hebben en nog sterker zullen uitstralen in de eigen omgeving. Ook: we zijn allemaal bevoegde leerkrachten of goed geschoolde IB-ers en directeuren, maar doen ons werk op verschillende manieren. De menselijke maat is een belangrijk onderscheidend vermogen: van onze kinderen en van elkaar kunnen we niet alles op dezelfde manier verwachten.
- f. **Veilig.** Veiligheid is een heel belangrijke voorwaarde om je als kind positief te ontwikkelen, maar ook om als leerkracht en medewerker goed te kunnen functioneren. We staan voor een veilig leer- en werkklimaat waarin optimale kansen zijn voor iedereen. Al onze leerlingen en medewerkers ervaren dat veilige klimaat. Een leerling voelt zich “thuis” op school, een leerkracht krijgt alle ruimte om als hoogopgeleide professional zijn of haar eigenheid te laten zien in de klas.

In 2014 is het strategisch beleidsplan 2014-2018 van Present “*met passie de toekomst in*” vastgesteld. De genoemde missie is daarbij uitgangspunt.

Bestuurlijke thema's

Het strategisch beleidsplan van Present “*met passie de toekomst in*” bevat vier bestuurlijke thema's:

1. De organisatie van Present, waaronder directievoering en krimp
2. Present voor excellent
3. 21th century skills
4. Relatie met ouders als educatieve partners.

Iedere vier jaar stelt Present een strategisch beleidsplan op. Begin 2018 is een start gemaakt met de evaluatie van dit plan. Deze evaluatie zal de aanzet vormen voor het nieuwe strategisch beleidsplan 2018-2022

5. Onderwijs, zorg en kwaliteit

De inspectie van het Onderwijs kijkt jaarlijks naar de onderwijskwaliteit van de scholen in Nederland. Wanneer de kwaliteit op orde is krijgt een school een basisarrangement. Present scoort al jaren op alle scholen het basisarrangement.

Present kent een hoge ambitie als het gaat om de kwaliteit van onderwijs. We vinden het belangrijk dat we goed onderwijs geven. Het bestuur bewaakt de kwaliteit van het onderwijs. Voor het leerlingvolgsysteem wordt gebruik gemaakt van Parnassys. Tweemaal per jaar, na de citotoets, worden analyses gemaakt van de opbrengsten en worden kwaliteitsgesprekken gevoerd. Als de resultaten daar aanleiding toe geven, wordt op adequate wijze actie ondernomen.

Vanaf het schooljaar 2017/2018 geldt een nieuw toezichtkader van de inspectie. Het nieuwe inspectietoezicht houdt kort gezegd in dat de Inspectie van het Onderwijs niet langer alleen alle scholen bezoekt maar met haar toezicht begint bij schoolbesturen. Het bestuur moet daarbij laten zien hoe het de kwaliteitszorg voor zijn scholen heeft geregeld. Het schoolplan vormt daarbij het uitgangspunt. Heeft het bestuur dit niet op orde of loopt een school bijvoorbeeld het risico zwak of zeer zwak te worden, dan zal de inspectie vervolgens ook de betreffende scho(o)l(en) bezoeken. De waarborgfunctie van de inspectie blijft onveranderd. De norm voor basiskwaliteit is dat een bestuur en zijn scholen voldoen aan de deugdelijkheidseisen rond de onderwijskwaliteit, de kwaliteitszorg en het financieel beheer.

De inspectie heeft daarnaast een stimulerende taak om dat wat goed gaat verder te helpen verbeteren. Eigen ambities en het ontwikkelen van een verbetercultuur staan centraal. Een schoolbestuur kan daarbij zelf aangeven dat ze wil dat de inspectie een bepaalde school bekijkt. Een school kan dan ook een gedifferentieerd eindoordeel krijgen en het label 'goed' krijgen.

Er is vanaf 1 augustus 2017 nog geen inspectiebezoek geweest, maar de inspectie heeft aangekondigd dat in ieder geval nog in het schooljaar 2017-2018 een bezoek zal worden gebracht. Dat bezoek gaat plaatsvinden op 17 mei 2018.

Vanaf het schooljaar 2015-2016 is het voor alle basisscholen verplicht om in groep 8 een eindtoets af te nemen. Deze eindtoets wordt in april afgenomen. In het eerste jaar van afname scoorden slechts drie van de negen scholen hierin voldoende. Uit een analyse die samen met de schoolleiders is gedaan, is gebleken dat er te weinig aandacht aan de nieuwe eindtoets is gegeven. Dat heeft vooral te maken met het gegeven dat de schoolkeuzeprocedure dan al is afgerond. In april 2017 is deze eindtoets voor de tweede keer afgenomen. Thans scoorden zes van de negen scholen voldoende. Bij twee van de drie scholen die onvoldoende op de eindopbrengst hebben gescoord, is een onderzoek uitgevoerd door een externe partij. De vervolgacties zijn in gang gezet. De derde school zal op een later tijdstip een onderzoek ondergaan.

Los van het resultaat van de eindopbrengst vinden wij de integrale ontwikkeling van het kind heel belangrijk. Niet alleen resultaten zijn belangrijk, het gaat ons om de integrale ontwikkeling van het kind. We geven speciale aandacht aan minder- en beter presterende leerlingen. We blijven ons voortdurend verbeteren en scholen, zodat we nog beter onderwijs gaan geven.

Bestuurlijk beleidsplan ICT

Present heeft aan een externe deskundige op het gebied van ICT in 2017 de opdracht verstrekt om te onderzoeken wat de huidige stand van zaken is met betrekking tot ICT op de scholen van Present en op basis hiervan een advies te geven hoe ICT in de toekomst zo optimaal mogelijk geïntegreerd kan worden in het onderwijs.

Uit het onderzoek komt naar voren dat de samenwerking tussen de scholen op dit beleidsterrein versterkt moet worden, maar dan wel bovenschools aangestuurd, zodat de continuïteit gewaarborgd blijft.

Aanbevolen wordt om de alleenstaande Office 365 installaties op de scholen onder te brengen onder één hoofdtenant van Present om de samenwerking tussen de scholen te optimaliseren. Daarnaast wordt aanbevolen om een bestuurlijk beleidsplan ICT op te (laten) stellen, waarin een toekomstvisie wordt vastgelegd.

In 2018 zal op basis van ingediende offertes een keuze worden gemaakt welke bedrijven Present gaan ondersteunen bij het opstellen van het bestuurlijk beleidsplan en de onderbrenging van office 365 van de scholen onder één hoofdtenant.

Kwaliteitssysteem Werken Met Kwaliteit

Binnen Present wordt “Werken Met Kwaliteitskaarten” (WMK) gebruikt als kwaliteitsinstrument. Scholen krijgen door middel van jaarlijkse QuickScans inzicht in verschillende terreinen van hun (onderwijs)kwaliteit. De resultaten geven input voor het nieuwe schooljaarplan. De af te nemen QuickScans zijn vastgelegd in een vierjaren planning. Behalve op schoolniveau wordt WMK ook bovenschools gebruikt om de kwaliteit te monitoren.

In 2017 is de enquête sociale veiligheid onder de leerlingen uitgevoerd. Over de hele linie scoorden de scholen heel hoog. De conclusie is dat de leerlingen zich op alle scholen heel veilig voelen.

Nieuwkomersklas

Elk jaar komen er kinderen op West-Friese basisscholen die in de eerste jaren van hun leven in een ander land zijn opgegroeid. Sommigen gaan in Nederland zelfs voor het eerst naar school. Zij moeten in korte tijd heel veel leren. Over hun nieuwe land met een andere cultuur, andere omgangsvormen, een andere taal. Om deze kinderen zich zo snel mogelijk thuis te laten voelen en hun achterstand te verkleinen zijn er nieuwkomersklassen. Voor een goede start en opleiding is het beheersen van het Nederlands van groot belang. In deze regio is een nieuwkomersklas gehuisvest in de SBO-school 't Palet. Omdat deze leerlingen niet ingeschreven kunnen zijn bij een SBO-school is besloten om deze kinderen met ingang van 1 augustus 2016 in te schrijven bij 't Vierspan. Zij krijgen dan les op een dislocatie. De extra rijks gelden die Present krijgt voor deze leerlingen worden ingezet in de nieuwkomersklas. Op 1 oktober 2017 namen 25 leerlingen deel aan de nieuwkomersklas.

Projecten

Present heeft besloten om vanaf 2016 een aantal jaren extra gelden ter beschikking te stellen voor projecten. Deze projecten zijn een extra impuls voor de verhoging van de kwaliteit van het onderwijs, meer specifiek gericht op herkenbare onderwijs- en leeractiviteiten op basis van de 21-eeuwse vaardigheden. In 2017 is voor ongeveer € 170.000 aan kosten voor diverse projecten gemaakt.

Ontwikkelingen op de scholen

Op het Driespan is er dit jaar, noodgedwongen, toch een verschil in de ontwikkeling van de beide locaties. Dit vraagt om een verklaring.

Locatie Klaverweid

De tweetalige locatie van onze school is volop in ontwikkeling. Er zijn twee hoofdthema's. Ten eerste de ontwikkeling als tweetalige school. Dit jaar draait de volledige onderbouw volgens het principe van TPO waarbij ca 40% van de lestijd in het Engels wordt ingevuld. Deze ontwikkeling zal het volgende jaar gewoon doorgaan in groep 5 zodat de ontwikkeling nu ook in de bovenbouw zal starten.

Daarnaast is er de ontwikkeling van IPC (International Primary Curriculum). Deze werkwijze is sterk gericht op thematisering en internationalisering van het onderwijs en zorgt tevens voor een sterke ontwikkeling van de 21ste century skills.

Locatie Flosbeugel

Deze locatie is in oktober getroffen door een brand. Hierdoor ligt de focus de komende periode vooral op de wederopbouw van de school. De ontwikkeling van het IPC zoals boven beschreven vindt ook hier plaats, maar het implementatietraject heeft door de situatie wel vertraging opgelopen.

Een tweede ontwikkeling die ondanks alles gewoon doorgaat is de samenwerking en samenvoeging van klassen. In de onderbouw draait nu een 'project' om klassen doorbrekend te laten werken waarbij de kinderen van met name groep 2-3-en 4 gezamenlijk en door elkaar aan het werk zijn met taal, spel en rekenopdrachten. De bevindingen hiervan zullen meegenomen worden in het project voor het komende schooljaar.

In het schooljaar 2016-2017 heeft De Klim Op het innovatieproject Tools 21 uitgevoerd. De Klim Op heeft dit project in het schooljaar 2017-2018 verder vervolgd.

Tools 21 staat voor Talentontwikkeling binnen Onderzoekend en Ondernemend Leren en Samenwerken in de 21ste eeuw.

De visievorming voor het project is gebaseerd op de onderwijskundige visie van De Klim Op. Brede talentontwikkeling voor alle leerlingen en collega's is het wenkend perspectief. In samenwerking met externe kennispartners zijn de concrete uitwerkingen in de lente van 2016 in grote lijnen uitgezet en sindsdien wordt het gehele team meegenomen in het innovatieproject, dat uiteindelijk gaat leiden tot een structurele verandering van de onderwijsaanpak. Het innovatieproject Tools 21 is noodzakelijk om het huidige rijke en gevarieerde onderwijsaanbod, voortvloeiend uit het Klim Op model (2016) te professionaliseren en te verduurzamen.

Met betrekking tot de zorg voor leerlingen van 't Padland wordt er in en buiten de groep zeer veel aandacht besteed aan de mogelijkheden van ieder kind; steeds vanuit positieve feedback, zien en gezien worden. De sociale kant - iedere leerling is onderdeel van een groep(je) - gecombineerd met de kracht, sterke kanten en inzet van leerlingen, leveren voor iedere

leerling veel positieve reacties en derhalve veel groeimomenten op. Alle collega's zijn geschoold in de Kanjermethode en de school beschikt met ingang van 2017 over twee geschoolde Kanjer coördinatoren. Ouders worden nauw betrokken in dit proces o.a. d.m.v. een gezamenlijke startweek en een ouderavond.

In verband met het onderzoek naar nieuwe methodes en methodieken voor Wereld Oriëntatie wordt teambreed geëxperimenteerd met het thematisch en projectmatig aanbieden van onderwerpen waarin alle vakgebieden vertegenwoordigd zijn (via IPC en Blink uit).

Ouders en leerlingen als partners in het (leer)proces van een kind, was en is speerpunt in de studiedagen rondom communicatie (2017 en 2018). Een intensieve en vooral praktische training waarin nadruk ligt op het meenemen van ouders en leerlingen.

De implementatie en het steeds effectiever inzetten van ICT/ Snappet als onderwijsondersteunend middel vraagt scholing van en overleg tussen leerkrachten op school en bovenschools niveau. Er wordt gewerkt vanuit een maatjes systemen en via leergroepen. Directie en ib hebben een training gevolgd rondom de rol van de 'tandem: dir-ib' in de school. Deze scholing wordt afgerond met een teamscholing. Inhoudelijk wordt gesproken over de visie van de school in combinatie met datgene wat er daadwerkelijk gebeurt. 'Zeg je wat je doet en doe je wat je zegt' met een bewuste koppeling (opnieuw) met communicatie.

Er leeft een enorme wil tot verbetering en vernieuwing waarbij de rol van de leerling centraal staat. De gezamenlijke scholing 7 Habits - the leader in me – was en is een intensieve scholing waarbij we in schooljaar 2017 – 2018 gestart zijn met de inzet van de 7 gewoontes in de groepen en de scholing. Training van het (hele) team, feedback van trainers en andere 7 Habits scholen en heel veel doen, loslaten en samen leren spelen hierbij een grote rol. Een inspirerend en leerzaam traject.

Zeer belangrijk vinden wij de samenwerking met de inbandige peuterscholen. Door te werken met maatjes groepen, door samen te scholen en door leerlingen samen te laten werken en samen te laten spelen wordt de doorgaande lijn nog meer gewaarborgd.

Obs Jan Luyken is een unieke school, dit is nl. een van de weinige scholen in Nederland waar gewerkt wordt met een peuter-kleutergroep o.l.v. een peuterleidster en een basisschoolleerkracht.

Op de locatie Wendel hebben alle leerlingen van de groepen 3 t/m 8 de beschikking over een Chromebook.

De leerlingen maken hierop de verwerking van Spelling, Taal en Rekenen. Er wordt gebruik gemaakt van Gynzy Kids.

Het sluit goed aan op de methoden die de school hanteert. Groot voordeel is dat de kinderen direct feedback krijgen en daardoor beter leren wat ze nog niet of onvoldoende begrijpen en eigen hebben gemaakt. De leerkrachten zien ook direct wat leerlingen hebben gedaan, waar ze mee bezig zijn en wat goed gaat. Zij kunnen dus waar nodig direct daarop inspelen.

Dit jaar is op locatie Woud in groep 6 gestart met Gynzy en de chromebooks. Bovendien is ook voor de groepen 7 en 8 chromebooks aangeschaft. Volgend schooljaar werken dan de groepen 5 t/m 8 met chromebooks op locatie Woud.

In zijn algemeenheid is de school zeer te spreken over het gebruik. Onderzocht wordt nog of de resultaten van dit onderwijs ook verhoogd zijn.

Dit jaar zijn de studiemiddagen voor het overgrote deel ingevuld met het onderwerp Rekenen. Het team is op zoek naar een nieuwe rekenmethode. Deze wordt in het jaar 2018-2019 in gebruik genomen

Er is onderzoek gedaan naar nieuwe schooltijden voor obs 't Vierspan. De directie is samen met de MR hiermee aan de slag gegaan. In 2018 wordt een ouder raadpleging gedaan en zal er een beslissing worden genomen over wel of geen wijziging van de schooltijden.

Per 1 augustus 2017 zijn de leerlingen van de dislocatie Westwoud overgegaan naar de nieuwe school De WestWijzer in Westwoud. Vanaf die datum heeft 't Skitteljacht alleen nog een hoofdvestiging.

Basisschool 't Skitteljacht heeft in 2016-2017 de nadruk gelegd op het verhogen van de opbrengsten. Teamscholing gericht op opbrengstgericht werken, met als gekozen speerpunt begrijpend lezen, gaf hier extra impuls aan. Wij zijn trots op de resultaten die daadwerkelijk verbeterd zijn door het plegen van interventies. De implementatie van het opbrengstgericht werken wordt nog verder doorgevoerd en blijft daarom ook volgend jaar onze aandacht houden.

Het thema 'hoogbegaafdheid', dat eerder projectmatig werd opgestart, krijgt steeds meer vorm en is nu onderdeel van het schoolbeleid. Vol enthousiasme hebben ook dit jaar leerlingen kunnen profiteren van de interne plusvoorziening.

De school is momenteel actief bezig met een tweetal ontwikkelingen. De Piramide wordt in de komende drie jaar een VVTO-school en het team wordt hierin geschoold. Een Vroeg Vreemde Taal Onderwijs (VVTO) houdt in dat basisscholen hun leerlingen (meestal vanaf de kleutergroepen) extra uren Engels, Duits, Frans of Spaans geven. De Piramide heeft ervoor gekozen om Engels te geven. Vanaf groep 5 kunnen de kinderen het Anglia-examen afleggen. In de bovenbouw is de Piramide gestart met Snappet. Daarnaast heeft de school de focus gelegd op het verder ontwikkelen van ICT-vaardigheden ten behoeve van ICT-inzet in het onderwijs.

Na een externe audit van Hubert Winters van Jenaplan Advies en Scholing in oktober is er binnen De Dijkwerkers besloten om school breed de post-hbo Jenaplan te volgen.

Ter voorbereiding op dit traject voert dit schooljaar iedere leerkracht een persoonlijk experiment uit. Iedere leerkracht heeft een onderwerp gekozen dat haar na aan het hart ligt, te weten:

- het inrichten van een schoolwoonkamer met de leerlingen;
- het geven van taal in groep 4 buiten de methode om en gekoppeld aan het thema;
- het organiseren van weekopeningen;
- de kwaliteit van kringgesprekken verbeteren, waaronder de filosofiekring;

- gebruik maken van de stamgroep door de samenwerking tussen leerlingen bevorderen.

Alle persoonlijke experimenten worden gepresenteerd op de studiemiddag van 22 mei. Het experiment van de directeur bestaat eruit dat zij meer zichtbaar is in de school, leerkrachten coacht en de publiciteit zoekt.

In 2017 is de Dijkwerkers gestart met de invoering van Snappet. Snappet zal worden ingevoerd in de groepen 4 tot en met 8. Gestart zal worden met de instrumentele vaardigheden: rekenen, begrijpend lezen, technisch lezen en spelling.

Daarnaast wil de school Snappet gaan inzetten voor de woordenschatontwikkeling van de NT2-leerlingen.

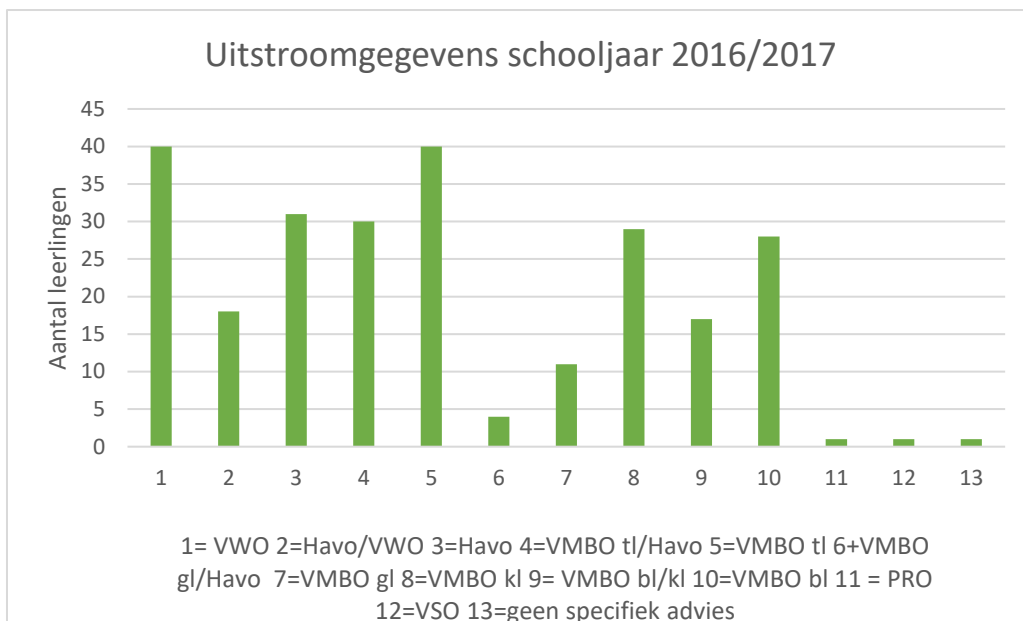

Het jaar 2017 stond voor OBS De Tweemaster grotendeels in het teken van de ontwikkeling van het IKC. In het voorjaar zijn we gestart om, samen met de andere participanten, het gebouw te ontwerpen. In november was het definitief ontwerp gereed en wilden we starten met het aankleden van de binnenzijde.

Op 5 december brak er brand uit in De Sprong, terwijl 8 leerlingen van onze school, samen met de gymleerkracht in het gebouw aanwezig waren. Zij zijn allen gezond naar buiten gekomen. Deze brand was de directe aanleiding om nogmaals de grote kosten voor het onderhoud van de Sprong te benadrukken en de besturen en de gemeente in overweging te geven om het nieuwe IKC niet op de plaats van onze school, maar samen met De Sprong aan de overkant te bouwen. Hoe meer we over deze plaats nadachten, hoe meer voordelen wij zagen, maar gelukkig de gemeente ook. Het ontwerpproces van de binnenzijde is dan ook even gepauzeerd, om te bekijken of realisatie van een IKC, inclusief gymzaal, gerealiseerd kan worden. Gezien het enthousiasme van alle partijen hebben wij goede hoop.

Uitstroomgegevens

In 2017 zijn 251 leerlingen van groep 8 van onze basisscholen uitgestroomd naar het voortgezet onderwijs. Onderstaand een tabel van de uitstroomgegevens van de leerlingen van de scholen van Present. Streefdoel per school en stichting breed is dat 65% van de leerlingen ten minste uitstroomt naar vmbo-tl of hoger. Het afgelopen schooljaar werd voldaan aan deze doelstelling. 65% van de leerlingen die zijn uitgestroomd heeft een verwijzing naar het vmbo-t of hoger. In 2016 was dat 66%

Ontwikkeling aantal leerlingen

Per 1 oktober 2017 kregen 1540 leerlingen les op onze scholen. Een groot deel van de daling wordt veroorzaakt door het wegvallen van de leerlingen van de dislocatie van 't Skitteljacht. Deze leerlingen zijn allemaal overgegaan naar de nieuwe school De WestWijzer in Westwoud. In de prognose was rekening gehouden met een aantal leerlingen van 1568. Het werkelijk aantal leerlingen ligt dus iets lager.

De verdeling van de leerlingen over de scholen:

Leerling telling op 1 oktober per school

Scholen	1-10-2016	1-10-2017
De Piramide	102	111
't Skitteljacht	217	128
Het Driespan	394	398
De Tweemaster	164	132
't Vierspan	313	299
Klim Op	106	96
't Padland	193	179
Roelof van Wienesse (inclusief Jan Luyken)	165	145
De Dijkwerkers	56	52
Totaal	1710	1540

Onderwijsbegeleidingsmiddelen gemeenten

De vier gemeenten waar de scholen zijn gevestigd stellen jaarlijks een subsidie "onderwijsbegeleidingsmiddelen" beschikbaar. Dit zijn gelden die bedoeld zijn voor het bieden van onderwijsbegeleiding aan leerlingen in het primair onderwijs die extra zorg nodig

hebben. De bijdrage voor 2017 is € 25,00 per leerling. Deze subsidie wordt gebruikt voor de inzet van deskundigen via de Westfriese Knoop in het ondersteuningsteam op de scholen.

Klachtenregeling en vertrouwenspersoon

Een school is een omgeving waar mensen intensief met elkaar te maken hebben, in allerlei situaties en op verschillende niveaus. Het open communiceren met ouders en andere betrokkenen dient een voortdurend aandachtspunt te zijn. Uitgangspunt is dat de klachten en problemen opgelost worden op de plek waar ze zijn ontstaan.

Present heeft een externe vertrouwenspersoon: Julia Jongert.

Zij is in 2017 tweemaal benaderd door ouders.

In 2017 zijn twee klachten ingediend bij de landelijke geschillencommissie. In één geval zijn de ouders in het gelijk gesteld. Het gedragsprotocol was volgens de commissie niet volledig toegepast. Vanwege gedrag van een ouder had de school een maatregel tegen deze ouder getroffen. De geschillencommissie vond dit heel begrijpelijk. Echter er was verzuimd een termijn aan de maatregelen te verbinden. Het tweede geval loopt nog. Inmiddels heeft de commissie geconstateerd dat de school voor het grootste deel in het gelijk wordt gesteld.

6. Personeel en organisatie

Present is een professionele onderwijsorganisatie die gericht is op het realiseren van een hoge onderwijskwaliteit. De leerkrachten vormen daarbij de belangrijkste schakel. Present wil dan ook een goede werkgever zijn, waarbij mensen graag werken.

Op 31 december 2017 waren er 148 werknemers, met een fte van 102,5, werkzaam bij de stichting. Dit aantal is exclusief korttijdelijk personeel en inclusief de uren verlof van de duurzame inzetbaarheid, die veel oudere personeelsleden hebben.

Van deze formatie is 4,55 fte op tijdelijke basis of via payroll.

Het bestand bestaat uit 18% fulltimers en 82% uit parttimers.

Van de 148 medewerkers zijn er 19 mannen en 129 vrouwen.

Overzicht personeelsleden

Categorie	31 december 2017	
	In personen	In fte's
Directie	8	7,8
Onderwijzend personeel	127	88,8
Administratief personeel	13	5,9

In 2017 zijn er 12 medewerkers uit dienst gegaan.

Reden van vertrek

Vertrek naar de WestWijzer	4
FPU/pensioen	4
Andere reden	4

Per 1 augustus 2017 is de basisschool de WestWijzer in Westwoud gestart. De school is gevormd vanuit de katholieke basisschool De Regenboog in Westwoud en de dislocatie van 't Skitteljacht in Westwoud. De directeur van de nieuwe school komt vanuit Present. Ook drie medewerkers van Present zijn overgegaan naar de nieuwe school.

Het leerlingenaantal op 1 oktober van een jaar vormt de basis voor de bekostiging. De daling van het aantal leerlingen laat dus ook een daling van de rijksvergoeding zien. Om de organisatie financieel gezond te houden, moeten rijksvergoeding en kosten voor personeel in balans zijn. In het meerjaren bestuursformatieplan wordt de personele ontwikkeling opgenomen.

Een aantal jaren geleden heeft Present voor het eerst 5 medewerkers benoemd in een vervangingspool. Na verloop van tijd zijn al deze medewerkers geplaatst in de reguliere formatie.

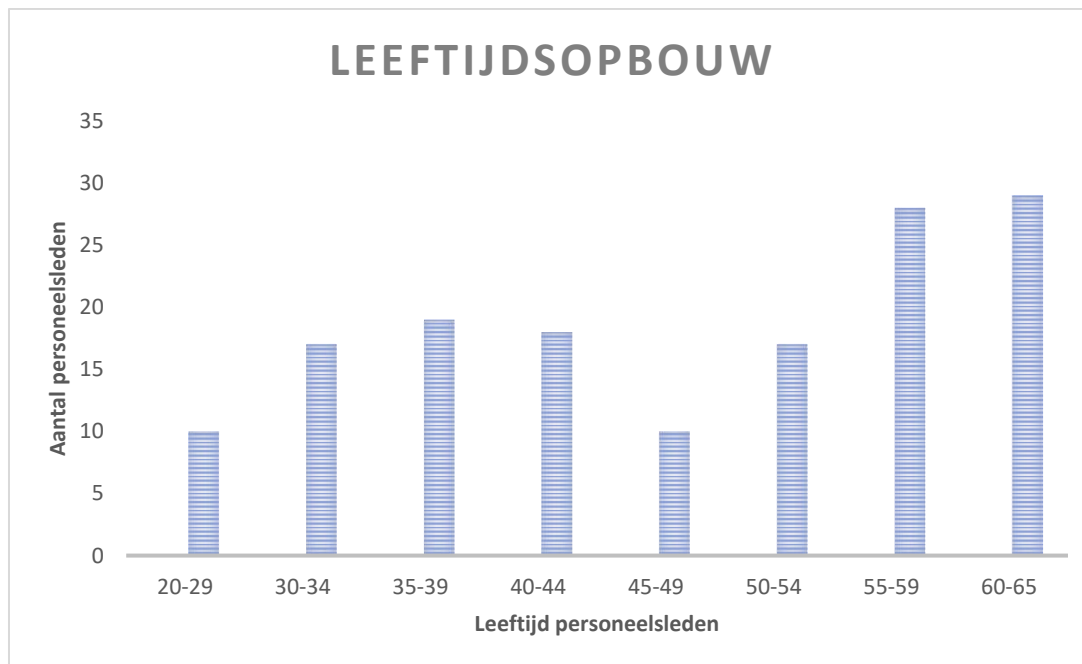
Omdat het zoeken naar invallers voor de scholen steeds lastiger wordt, heeft Present wederom een zestal medewerkers met een totale fte van 4,8 benoemd voor de eigen vervangerspool. Deze medewerkers worden ten behoeve van vervanging bij Present ingezet.

Om de scholen bij het zoeken naar invallers te kunnen ontlasten heeft Present met ingang van 1 mei 2016 een contract gesloten met Driessen HRM, die een grote invalpool beheert, waarin Present samen met nog 7 andere schoolbesturen in West-Friesland werkt. Driessen werft en

selecteert de invallers en zorgt ervoor dat er een match tussen vraag en aanbod tot stand komt. De invallers die in de eigen vervangerspool van Present zitten, zijn hier ook in onder gebracht. In 2018 zal er een evaluatie plaatsvinden omdat het contract met Driessen na 2 jaar afloopt. De verwachting is dat er een nauwere samenwerking gaat komen tussen de 7 schoolbesturen op het gebied van de inzet van vervangers, gezien het tekort aan vervangers waarmee elk schoolbestuur te kampen heeft.

Opbouw personeelsbestand

De verdeling van het aantal personeelsleden over de leeftijdscategorieën levert het volgende beeld op:

Bestuursformatieplan

Het formatiebeleid van Present wordt verwoord in het jaarlijkse bestuursformatieplan. Hierin wordt op bestuursniveau bepaald welke formatie beschikbaar is voor de scholen. De schoolformatieplannen zijn een afgeleide van het bestuursformatieplan. In het schoolformatieplan bepaalt de school hoe het eigen functiehuis eruitziet met inachtneming van de notitie functie- en taakdifferentiatie.

Ziekteverzuim

De afgelopen twee jaar is het verzuimpercentage gestegen. In 2017 is het percentage gedaald. Het is nog niet terug op het niveau dat we gewend zijn. Het verzuim blijft dan ook de voortdurende aandacht hebben. De meldingsfrequentie is wederom laag.

	Verzuimpercentage		Meldingsfrequentie	
	Present	landelijk	Present	landelijk
2015	6.8	6.1	0.81	1.1
2016	7.6	6.3	0.7	1.1
2017	6.1	nbn	0,7	nbn

De stijging van het ziekteverzuim heeft in 2016 de nodige aandacht gehad. De meldingsfrequentie ligt heel laag. Dat betekent dat er met name langdurig wordt verzuimd.

Aandachtspunt blijft dan ook het langdurig verzuim. Er is zeer regelmatig overleg met de bedrijfsarts. Indien nodig wordt er hulpverlening op maat ingezet. Per 1 juli 2017 is de Arbowet gewijzigd. Hierdoor worden alle werkgevers verplicht een contract te sluiten met een arbodienst, waarbij naast de bestaande wettelijke taken ook nieuwe verplichtingen vanuit de gewijzigde Arbowet dienen te worden opgenomen. Present heeft een contract met Mediesina, waarbij mevrouw I. Koops de bedrijfsarts is. Er is met haar een nieuw contract afgesloten, waarin alle wijzigingen zijn opgenomen.

Voor wat betreft de toegang tot de bedrijfsarts via een open spreekuur door iedere werknemer, is in overleg met mevr. Koops afgesproken dat iedereen haar rechtstreeks kan mailen. Er wordt dan een afspraak gepland.

Instandhouding

Al een aantal jaren daalt het aantal leerlingen van Present. Stichting Present heeft een relatief dicht netwerk van kleine en grotere scholen in de gemeente Drechterland, Enkhuizen, Medemblik en Stede Broec. Het aantal leerlingen op onze relatief kleine scholen daalt en is op 1 oktober 2017 beneden een ondergrens gekomen die door de overheid is bepaald. Op basis van de gemiddelde schoolgrootte is het niet langer mogelijk 9 brinnummers in stand te houden. Vanaf 1 augustus 2018 zal de Klim Op (openbare basisschool in Bovenkarspel) onderdeel gaan uit maken van 't Vierspan, de andere openbare school in de gemeente Stede Broec.

Klokkenluidersregeling

Op 1 juli 2016 is de Wet Huis voor Klokkenluiders in werking getreden. Werkgevers met tenminste vijftig werknemers moeten een procedure vaststellen voor het omgaan met een vermoeden van een misstand binnen de organisatie, de zogenaamde klokkenluidersregeling. De GMR heeft ingestemd met de regeling. De regeling is geplaatst op de website van Present, zodat die voor iedereen toegankelijk is.

Protocol meldplicht en datalekken

In 2017 is het protocol meldplicht datalekken vastgesteld. Organisaties die persoonsgegevens verwerken zijn op grond van de Wet bescherming persoonsgegevens verplicht om een ernstig datalek direct te melden aan de Autoriteit Persoonsgegevens. Deze plicht geldt sinds 1 januari 2017 ook voor scholen. Als iemand toegang heeft tot persoonsgegevens terwijl dat niet mag, dan spreken we over een datalek. Dat is dus een heel ruim begrip. Een klassiek voorbeeld van een datalek is een hack waarbij persoonsgegevens gestolen worden, maar ook het verliezen van een usb stick met daarop gegevens van leerlingen, is een datalek.

In het protocol staat vermeld hoe scholen moeten omgaan met een datalek en welke acties zij moeten ondernemen.

Studiedag

In het verlengde van het hoge ziekteverzuim is regelmatig gesproken over de werkdruk. Eens per twee jaar wordt een studiedag georganiseerd voor alle medewerkers. Tijdens de studiedag die in mei 2017 gehouden is, is gesproken over de werkdruk. Middels workshops werden diverse kanten van werkdruk belicht. Geconstateerd is dat de werkdruk vanuit 3 niveaus moet worden benaderd:

Op leerkracht niveau, op team- en directieniveau en op bovenschools Present niveau. Afgesproken is dat alle teams met elkaar in overleg gaan en met ideeën komen om de werkdruk te verminderen.

Mindfulness

In het verlengde van de genoemde werkdruk is in 2016 besloten om per medewerker een bedrag beschikbaar te stellen van maximaal bedrag € 250 voor het volgen van een cursus mindfulness. In 2017 hebben 6 medewerkers een dergelijke cursus gevolgd.

Mobiliteit

In 2017 heeft niemand gebruik gemaakt van de mogelijkheid tot mobiliteit.

Schoolleidersregister

Directeuren zijn op grond van de CAO PO verplicht zich aan te melden bij het Schoolleidersregister PO. Vervolgens dienen zij zich voor 1 januari 2018 te registreren. Een directeur kan geregistreerd worden nadat zij hebben aangetoond dat zij voldoen aan de basiskwalificaties zoals beschreven in de beroepsstandaard voor schoolleiders in het PO. Al onze directeuren zijn geregistreerd en voldoen daarmee aan het Present beleid.

Lerarenregister

Vanaf 1 augustus 2017 is de wet Beroep leraar en lerarenregister van kracht. Het nieuwe lerarenregister is een beroepsregister voor leraren vergelijkbaar met het BIG-register voor de zorg. Via het lerarenregister laten leraren zien dat ze bevoegd zijn en dat ze hun vak bijhouden. Alleen bevoegde leraren worden geregistreerd in het nieuwe lerarenregister.

Directiewisseling

De directeur van 't Vierspan, de heer W. Blok, heeft per 1 september 2017 de AOW-gerechtigde leeftijd bereikt. Met ingang van 1 augustus 2017 is de heer J. van Rheenen aangesteld als directeur van de basisschool 't Vierspan.

De plaatsvervangend directeur van 't Skitteljacht, is met ingang van het schooljaar 2017/2018 directeur geworden van de nieuwe school De WestWijzer in Westwoud. Mevr. E. van der Gulik is per 1 september 2017 aangesteld tot directeur van 't Skitteljacht.

Scholing

Er wordt op de scholen heel veel aan teamscholing gedaan. Ook vindt er individuele scholing plaats: vanuit de lerarenbeurs volgt 1 leerkracht de studie Interne Begeleider. Twee leerkrachten volgen de studie bewegingsonderwijs.

Prestatiebox

De regeling prestatiebox is verlengd tot 2020. Tot en met 2019-2020 ontvangen de schoolbesturen bijzondere bekostiging voor het realiseren van de afspraken ten aanzien van de vier actielijnen uit het bestuursakkoord en in het kader van het programma Cultuureducatie met Kwaliteit.

Het nieuwe bestuursakkoord bouwt voort op de ingeslagen weg van kwaliteitsverbetering van de afgelopen jaren, die is ingezet met het Bestuursakkoord PO van januari 2013.

Het akkoord bevat de volgende vier actielijnen:

1. Talentontwikkeling door uitdagend onderwijs
2. Een brede aanpak van duurzame onderwijsverbetering
3. Professionele scholen
4. Doorgaande ontwikkeling.

Het is de bedoeling dat een schoolbestuur de gelden van de prestatiebox inzet om deze actielijnen en de daarbij vastgelegde doelstellingen, passend bij de eigen situatie en op basis van eigen prioriteiten, te realiseren.

In 2017 is een bedrag van € 269.876 ontvangen in de Prestatiebox. Overeenkomstig de doelstellingen van de prestatiebox zijn de gelden besteed aan cultuureducatie, opbrengstgericht werken, personeelsbeleid, professionalisering personeel, onderwijskwaliteit en ICT.

Nieuwsbrief

In 2017 is de Nieuwsbrief tweemaal verschenen. Alle medewerkers worden door middel van deze nieuwsbrief op de hoogte gebracht van ontwikkelingen binnen de stichting.

Kerstborrel

In 2017 is er wederom een kerstmarkt gehouden. Tijdens de kerstmarkt van 2016 is een kleine enquête gehouden om te peilen of de kerstmarkt op deze manier georganiseerd moest blijven. Ruim 60% van de personeelsleden heeft de enquête ingevuld. Hieruit bleek unaniem dat de kerstmarkt moet blijven.

Wel zijn suggesties gegeven over het aanbod van de marktkramen en locatie. Daarom vond ditmaal de markt plaats in het Verenigingsgebouw in Bovenkarspel.

7. Materiele zaken (huisvesting, financiën en middelen)

Huisvesting scholen

Brand in de Flosbeugel

In de nacht van 14 oktober is de basisschool het Driespan, locatie Flosbeugel, door brand volledig verwoest. Na enkele weken les te hebben gegeven in de bestaande noodlokalen, locatie Klaverweid en in de RSG, is eind november de tijdelijke huisvesting naast het perceel van de Flosbeugel in gebruik genomen. Inmiddels is een aanvraag ingediend voor nieuwbouw. Het overleg hierover met de gemeente zal op korte termijn worden gestart.

Ontwikkeling brede school Enkhuizen

Samen met de gemeente Enkhuizen is Present al geruime tijd bezig met de ontwikkeling van een brede school, waarin naast basisschool De Tweemaster, basisschool het Mozaïek, locatie Spaans Leger en kinderopvangorganisatie Berend Botje zullen participeren. Vanwege de verwachte forse overschrijding op het budget loopt de verdere ontwikkeling enige vertraging op. Door brand in de nabijgelegen sporthal en de hoge onderhoudskosten van de sporthal wordt nu een poging gedaan om deze alsnog in het nieuwe plan te integreren.

Nieuwe dorpschool De WestWijzer in Westwoud

Per 1 augustus 2017 is de nieuwe dorpschool in Westwoud van start gegaan onder de nieuwe naam De WestWijzer. Er is een nieuwe stichting gevormd, waarin basisschool De Regenboog en de dislocatie van 't Skitteljacht zijn ondergebracht. Het bestuur van de nieuwe school wordt gevormd door Present en SKO de Streek. De leerlingen van de dislocatie van 't Skitteljacht zijn ingeschreven op deze nieuwe school.

IKC-vorming in de gemeente Stede Broec

Nadat in 2016 een stuurgroep is gestart met een onderzoek naar de wijze waarop alle aspecten rondom de vormgeving van voorzieningen voor onderwijs en kinderopvang kunnen worden gerealiseerd, heeft Present, mede namens de stichting Kopwerk en SKO De Streek, bij de gemeente Stede Broec een verzoek ingediend tot de bouw van een nieuw kindcentrum in Plan Zuid/Princenhof.

Onderhoud schoolgebouwen

Regulier en herstelonderhoud

In 2017 gaf Present ruim € 44.000 aan regulier en herstelonderhoud. Hierbij gaat het om het zgn. dagelijkse, klein onderhoud waarover de scholen zelf het beheer hebben.

Groot Onderhoud

Met ingang van 1 januari 2015 zijn schoolbesturen verantwoordelijk voor het buitenonderhoud van de schoolgebouwen.

Dit betekent dat het beheer, de dagelijkse exploitatie en het groot onderhoud van de binnen- en buitenkant van een schoolgebouw een verantwoordelijkheid van het schoolbestuur is.

Present heeft een voorziening groot onderhoud. Hierin wordt jaarlijks de rijksvergoeding voor meerjaarlijks onderhoud gedoteerd. In 2015 is door een extern bedrijf een conditiemeting bij alle scholen uitgevoerd. Op basis van deze meting is geconstateerd dat de jaarlijkse dotatie voldoende zou moeten zijn om toekomstige uitgaven te kunnen financieren. In 2018 zal bekeken worden in hoeverre de meerjarenonderhoudsplaning nog voldoet en zal zo nodig aangepast worden.

In 2017 is een bedrag van € 58.413,00 ten laste van de voorziening onderhoud gebracht. De grootste uitgave bedroeg de overkapping van de patio bij 't Padland. Hiervoor is een bedrag uitgegeven van € 40.922,00. Andere uitgevoerde werkzaamheden zijn:

- Vervangen brandmeldinstallatie 't Vierspan
- Reparatie dak Jan Luyken
- Buitenschilderwerk 't Skitteljacht
- Reparatie dak 't Padland
- Vervangen brandblusmiddelen

Middelen

Present hecht aan de autonomie van de scholen en stimuleert dat de directeuren integraal verantwoordelijk zijn. Daarom hebben de scholen zelfbeheer over het grootste deel van zowel de leerling afhankelijke als de gebouw afhankelijke materiële rijksvergoeding. Ook over een groot deel van het budget Personeel en Arbeidsmarktbeleid hebben de scholen zelfbeheer. De scholen zijn budgetverantwoordelijk voor deze uitgaven. Dit zijn niet alleen de jaarlijkse uitgaven, maar betreft ook de meerjarige investeringen.

8. Financiën en beheer

Financiële positie stichting Present

Present heeft in 2015 de beleidsnotitie “uitgangspunten voor het financiële beleid van Stichting Present” vastgesteld, na een positief advies van de GMR. De Raad van Toezicht heeft het besluit over deze uitgangspunten in februari 2016 goedgekeurd.

In dit document wordt het financiële beleid c.q. worden de financiële spelregels van Stichting Present beschreven.

In de tabel worden de minimale streefwaarden samengevat

	CVO-norm	Streefwaarde Stichting Present	Realisatie 2017	Realisatie 2016
Solvabiliteit	20% ondergrens	20	65	66
Liquiditeit	0,5 – 1,5	1	6,95	6,39
Rentabiliteit	0% - 5%	0	0,94	-2,8
Weerstandvermogen	5%	45%	41	36
Kapitalisatiefactor	35% bovengrens	35%	70	68

Zoals uit de tabel blijkt voldoet Present in meer dan voldoende mate aan de streefwaarden die binnen de sector algemeen geaccepteerd zijn. Vanuit deze sterke financiële positie maakt Present middelen vrij om extra te investeren in het onderwijs in de komende jaren.

Intern risico- en beheersingssysteem

In het kader van de interne risicobeheersing is in 2016 een risicoscan uitgevoerd. De risicoscan geeft aan dat Stichting Present alle risico's adequaat heeft afgedekt. Het weerstandsvermogen zou kunnen worden verlaagd naar 5% – 10%, de norm van de PO-raad en de inspectie. Er is echter geen enkele aanleiding om over te gaan tot een verlaging van het weerstandsvermogen en we handhaven dit op € 3.000.000.

Reële risico's blijven:

- De krimp van het aantal leerlingen en dus daling van bekostiging
- De spreiding van het scholenbestand (c.q. de kleine scholen)
- Martkaandeel
- Eigen risico Vervangingsfonds
- Bekostigingsbeleid rijksoverheid

In 2018 zal weer een nieuwe scan worden uitgevoerd.

Treasurystatuut

Present beschikt over een aangepast treasurystatuut. Het statuut is aangepast aan de wettelijke kaders, zoals opgenomen in de nieuwe regeling van het ministerie van OCW van 1 juli 2016. Treasury is het sturen en het beheersen van, het verantwoorden over en het toezicht houden op de financiële vermogenswaarden, de financiële stromen, de financiële posities en de hieraan verbonden risico's. In dit treasurystatuut wordt het treasurybeleid uiteengezet en wordt een beschrijving gegeven van de bevoegdheden en

verantwoordelijkheden in het kader van de treasuryfunctie. Het treasurystatuut heeft tot doel sturing te geven aan de treasuryfunctie en risico's te beperken. Het uitgangspunt van de stichting is dat zij een zodanig financieel beleid en beheer voert, dat haar voortbestaan in financieel opzicht is gewaarborgd. De stichting houdt haar liquide middelen aan op een ING rekening courant en op verschillende spaarrekeningen bij de ING en de ABN-AMRO. Stichting Present belegt geen gelden. De stichting heeft geen aandelen, geen derivaten of wat voor complexe financiële producten, maar alleen spaarrekeningen. Het rendement op spaarrekeningen in het huidige financiële klimaat is zeer beperkt, het risico ook.

9. Jaarrekening 2017

De jaarrekening over 2017 is opgesteld conform de richtlijnen van de Regeling jaarverslaglegging Onderwijs (RJO).

De exploitatierekening over 2017 ziet er als volgt uit:

	Werkelijk 2017	Begroting 2017	Realisatie 2016
BATEN			
Rijksbijdrage OCW	9.312.420	8.990.676	9.182.249
Overige baten	103.403	63.240	206.849
Totale Baten	9.415.823	9.053.916	9.389.098
LASTEN			
Personele lasten	7.646.982	7.374.236	7.851.278
Afschrijvingen	207.728	242.570	247.905
Huisvestingslasten	762.221	740.400	859.316
Overige Lasten	728.172	701.201	708.668
Totale lasten	9.345.103	9.057.902	9.667.167
Saldo baten en lasten	70.720	-4.000	-242.425
Financiële baten	2.717	4.000	16.011
Exploitatiesaldo	73.437	0	-226.414
Inmiddels toegekende projecten		175.000	
Nog beschikbaar voor projecten		225.000	
SALDO	-	-400.000	

Het boekjaar 2017 is afgesloten met een positief resultaat van € 73.437. In de begroting was uitgegaan van een sluitende begroting met een mogelijk tekort van € 400.000. Dit bedrag van € 400.000 wordt aan de school beschikbaar gesteld na indiening van een projectaanvraag. Aan projecten is een bedrag van € 170.000 uitgegeven. Dit betekent in feite dat als deze projecten buiten beschouwing worden gelaten het boekjaar 2017 is afgesloten met een positief resultaat van € 243.437.

BATEN

Rijksbijdragen OCW: € 321.757 positief

Belangrijkste verschillen ten opzichte van de begroting zijn:

€ 195.000 hogere rijksvergoeding lumpsum.

De lumpsumvergoeding over 2016/2017 is € 137.000 hoger dan geraamd. Dit had te maken met de eenmalige uitkering die in april 2017 is verstrekt plus verhoging van loonkostencomponenten. De verhoging van 2016/2017 werkt door in de vergoeding 2017/2018. Die valt dus ook hoger uit. In deze verhoging zitten ook nog middelen voor loonruimte, maar

omdat nog geen overeenstemming is over de nieuwe CAO wordt deze ruimte nog niet gebruikt.

€ 19.800 hogere rijksvergoeding Personeel & Arbeidsmarktbeleid.

Een salarisverhoging werkt ook door in deze component rijksvergoeding.

€ 35.000 hogere rijksvergoeding Zorg (via swv).

Er zijn extra gelden binnen gekomen van Viertaal. Dat zijn extra ondersteuningsgelden vanuit REC4. Bovendien is met ingang van het schooljaar 2017/2018 het bedrag per leerling van de Westfriese Knoop met € 20 verhoogd.

€ 38.000 hogere geormerkte rijksvergoeding. Dit betreft gelden vanuit de lerarenbeurs bestemd voor de vervanging van studerende leerkrachten en een subsidie voor tweetalig onderwijs voor Het Driespan.

€ 46.500 meer prestatieboxgelden. In de begroting 2017 was rekening gehouden met een bedrag per leerling van € 128 voor het schooljaar 2016/2017. Dit bedrag per leerling is gedurende het schooljaar 2016/2017 verhoogd naar € 170 per leerling. In 2017 komt dit neer op een verhoging van € 43.000

Overige Baten: € 49.742 positief

€ 39.000 verstrekte subsidie onderwijsbegeleidingsgelden van de gemeenten aan de schoolbesturen. Deze gelden waren niet in de begroting opgenomen.

LASTEN

Personele lasten € 272.746 negatief

€ 140.943 hogere personeelslasten van zowel het personeel in dienst als via het uitzendbureau. Dit wordt o.a. veroorzaakt door de eenmalige uitkering in april plus verhoogde loonkosten. Deze verhoging is lager dan de hogere lumpsumvergoeding. Zoals genoemd is er nog enige loonruimte die naar verwachting in 2018 wordt ingezet. Bovendien wordt vanaf januari 2018 extra formatie ingezet in verband met groei van de kleutergroepen.

Overigens is de post inhuur derden, zijnde inhuur via Randstad, hoger dan geraamd. Bij het opstellen van de begroting is alleen uitgegaan van de mensen die op dat moment via Randstad werden ingehuurd. De verwachting was dat er geen uitbreiding van mensen via Randstad zou plaatsvinden. In de eerste helft van 2017 ontstond er een aantal vacatures die toch via Randstad is vervuld i.v.m. eventuele verplichtingen. Dit geldt ook voor de tweede helft van 2017. Er is toch iemand via Randstad ingehuurd, die niet gepland was.

-€ 37.700 is in 2017 minder uitgegeven aan kosten voor vervanging dan geraamd.

€ 170.000 is ingezet ten behoeve van projecten. Het geraamde bedrag van € 62.500 was een gedeelte van de ondersteuningsgelden van de Westfriese Knoop (vanaf 1-8-2017). Het zou geen automatisme zijn dat de ondersteuningsgelden omgezet zouden worden in formatie. Bij het opstellen van de formatie 2017-2018 zijn toch bij de meeste scholen deze gelden ingezet voor extra formatie om op die manier extra zorg te kunnen verlenen op de plek waar dat nodig is. De uitgaven hebben betrekking op projecten die door scholen zijn aangevraagd en goedgekeurd.

€ 27.500 meer uitgegeven aan schoolbegeleidingsdiensten. De subsidie van de gemeentes is ingezet voor kosten van deskundigen vanuit de Westfriese Knoop in de ondersteuningsteams.

€ 21.034 meer uitgegeven aan wervingskosten. Er was rekening gehouden met de vacature van een directeur. Er ontstonden echter drie directeursvacatures. De vervulling van de vacatures zijn uitbesteed aan een bedrijf.

Afschrijvingen € 34.863 positief

Rekening was gehouden met vervanging van afgeschreven meubilair en onderwijsleerpakket. Vervanging van meubilair heeft nog niet plaatsgevonden. De lagere afschrijvingskosten van het onderwijsleerpakket wordt veroorzaakt doordat veel scholen werken met tablets en chromebooks, waardoor bepaalde methodes niet meer vervangen worden.

Kosten huisvesting € 22.821 negatief

Dit betreffen bedragen op diverse posten.

Overige instellingskosten € 25.874 negatief

De overige ABB betrof een raming aan kosten die doorbetaald moesten worden aan 't Palet i.v.m. de nieuwkomersklas. Daarnaast is een bedrag geboekt van € 50.000 dat is beschikbaar gesteld aan de nieuwe stichting in Westwoud als bruidsschat zoals overeengekomen in het definitieve eindrapport "Nieuwe dorpschool Westwoud". Het creëren van de WestWijzer heeft de nodige baten en lasten tot gevolg gehad.

De jaarrekening is gecontroleerd door HofsteengeZeemanGroep

10. Continuïteitsparagraaf

De continuïteitsparagraaf maakt onderdeel uit van het jaarverslag. Deze paragraaf geeft inzicht in de toekomstige ontwikkelingen en de wijze waarop schoolbesturen omgaan met risicomanagement.

De inhoud van de continuïteitsparagraaf is afgeleid van de bestuurlijk vastgestelde (meerjaren)begroting 2018, die is vastgesteld in december 2017.

Meerjarenperspectief

	2017	2018	2019	2020	2021
Situatie per 1 oktober 2017					
Aantal leerlingen	1540	1490	1474	1459	1450
Personele bezetting					
Directie/bestuur	7,8	7,3	7,3	7,3	7,3
Onderwijzend personeel	88,8	84,7	81,7	80,8	80
Ondersteunend pers.	5,9	5,9	5,9	5,9	5,9
Totaal fte werkzaam bij Present	102,5	97,9	94,9	94	93,2
BATEN					
Rijksbijdrage OCW	9.312.420	8.895.274	8.346.193	8.209.862	8.182.441
Overige baten	103.403	101.300	101.300	91.300	91.300
Totale Baten	9.415.823	8.996.574	8.447.493	8.301.162	8.273.741
LASTEN					
Personele lasten	7.646.982	7.134.645	6.811.885	6.695.885	6.688.885
Afschrijvingen	207.728	196.486	196.490	196.490	196.490
Huisvestingslasten	762.221	721.400	712.200	712.200	712.200
Overige Lasten	728.172	944.043	797.043	797.043	797.043
Totale lasten	9.345.103	8.996.574	8.517.618	8.401.618	8.394.618
Saldo baten en lasten	70.720	0	-70.125	-100.456	-120.877
Financiële baten en lasten	2.717				
Resultaat	73.437	0	-70.125	-100.456	-120.877
Inmiddels toegekende projecten		100.000	0	0	0
Nog beschikbaar voor projecten		300.000	300.000	200.000	0
Totaal exploitatieresultaat		-400.000	-370.125	-300.456	-120.877

Personele bezetting en leerlingaantallen en risico's

Het aantal leerlingen op de teldatum 1 oktober 2017 is 1540. Dat is inclusief het aantal leerlingen van de nieuwkomersklas. Dat is lager dan op de teldatum 1 oktober 2016. Toen waren er nog 1710 leerlingen. Een groot deel van deze daling wordt veroorzaakt door het wegvallen van de leerlingen van de dislocatie van 't Skitteljacht. Deze leerlingen zijn allemaal overgegaan naar de nieuwe school De WestWijzer in Westwoud. In de prognose was rekening gehouden met een aantal leerlingen van 1568 leerlingen. Het werkelijk aantal leerlingen ligt dus iets lager.

Voor de prognose is gebruik gemaakt van de gegevens uit het scenario-instrument van het Arbeidsmarktplatform PO.

Bij de opstelling van het meerjarenperspectief is rekening gehouden met de daling van de formatie, waarbij uitgangspunt is dat de salariskosten gelijk zijn aan de lumpsum.

In februari 2016 heeft de Raad van Toezicht de uitgangspunten voor het financiële beleid van de stichting Present goedgekeurd. Op basis van de uitgevoerde risicoscan is besloten het weerstandsvermogen vast te stellen om € 3.000.000. De komende jaren zal maximaal € 400.000 per jaar extra ingezet worden in het onderwijs. Dat zijn incidentele gelden ten behoeve van projecten. De definitieve hoogte van het bedrag voor projecten wordt jaarlijks vastgesteld.

Op basis van de laatste ontwikkelingen daalt de formatie de komende jaren tot in totaal met 9,3 fte.

- 5,1 fte uitstroom i.v.m. het bereiken van de AOW-gerechtigde leeftijd de komende jaren;
- 1,3 fte wordt momenteel ingevuld via tijdelijke uitbreiding/Randstad of inzet van de nieuwe poolers.
- Present heeft een vervangingspool ingesteld. Per 1 augustus 2017 zijn weer een aantal nieuwe poolers in tijdelijke dienst aangenomen. Mocht het ernaar uitzien dat er een formatieoverschot blijft dan zal de tijdelijke aanstelling van de poolers per 1 augustus 2018 niet verlengd worden.
- Overigens blijft het vinden van vervangers moeilijk en zal ook de komende jaren een probleem blijven. Overtollig personeel kan in deze pool worden gezet.

Er worden op het personele vlak dan ook geen financiële problemen verwacht.

Instandhouding

Op basis van de gemiddelde schoolgrootte kon Present de afgelopen jaren 9 scholen in stand houden. Overeenkomstig de verwachting kunnen, gelet op het aantal leerlingen per 1 oktober 2017, vanaf 1 augustus 2018 niet langer alle brinnummers van de 9 scholen blijven bestaan. De Klim Op zit al meer dan drie jaren onder de opheffingsnorm. Deze school zal per 1 oktober 2018 zijn brinnummer inleveren en verder gaan als dislocatie van 't Vierspan. De medezeggenschapsraden van beide scholen hebben ingestemd met de voorgestelde fusie.

Huisvestingslasten/instellingslasten/afschrijvingslasten

Bij bovengenoemde drie onderdelen worden de uitgaven aangehouden van de begroting 2018. Zo wordt zichtbaar dat als er niets gebeurt er een tekort zal ontstaan ten opzichte van de rijksvergoeding.

In de meerjarenbegroting zijn de reeds bekende projecten opgenomen. Voorts is opgenomen welk budget de komende jaren nog voor projecten beschikbaar is.

Het saldo van de baten en lasten laat echter een groeiend tekort op de exploitatie zien. Dit tekort ontstaat door lagere inkomsten en gelijkblijvende materiële kosten. Dit betekent dat de komende jaren een bezuiniging moet worden gerealiseerd van € 120.877 in 2021.

Van de scholen wordt verwacht dat ze een begroting in zullen leveren, waarbij de uitgaven gelijk zijn aan de inkomsten. Op schoolniveau zullen de directeurs zelf hun besparingen moeten vinden.

Voor 2018 is de bovenschoolse begroting sluitend. Op bestuursniveau laat de begroting de komende jaren ook een groeiend tekort zien en zal gezocht worden naar mogelijke bezuinigingen. Al eerder is aangekondigd dat op de huisvesting wellicht bespaard kan worden. Dit zal in 2018 verder opgepakt worden.

Het tekort in de komende jaren mag maximaal € 400.000,00 per jaar bedragen, zijnde de incidentele gelden ten behoeve van projecten. Deze gelden zijn echter niet bedoeld voor het dekken van structurele tekorten.

Balans PRESENT	31-12-2017	31-12-2018	31-12-2019	31-12-2020	31-12-2021
ACTIVA					
Materiële vaste activa	772.046	775.000	775.000	775.000	775.000
Financiële vaste activa	80.250	81.000	81.000	81.000	81.000
Vorderingen	1.049.103	700.000	700.000	700.000	700.000
Liquide middelen	4.765.016	5.061.772	4.520.822	4.076.872	4.063.872
Totale Activa	6.666.415	6.617.772	6.076.822	5.632.872	5.619.872
PASSIVA					
Reserves	4.215.489	4.299.824	3.999.824	3.599.824	3.299.824
Resultaat	84.335	-300.000	-400.000	-300.000	-200.000
Eigen vermogen	4.299.824	3.999.824	3.599.824	3.299.824	3.099.824
Voorzieningen	1.530.448	1.717.948	1.576.998	1.433.048	1.620.048
Kortlopende schulden	836.143	900.000	900.000	900.000	900.000
Totale Passiva	6.666.415	6.617.772	6.076.822	5.632.872	5.619.872
Ratio's					
Weerstandsvermogen	41%	37%	33%	31%	29%
Liquiditeitsratio	6,95	6,40	5,80	5,31	5,29
Rentabiliteit	0,94%	-3,47%	-4,75%	-3,65%	-2,51%

Rapportage interne risicobeheersing – en controlesysteem

In juni 2016 is een risicoscan uitgevoerd met behulp van het instrument van de PO-raad. De risicoscan geeft aan dat Stichting Present alle risico's adequaat heeft afgedekt. In 2018 zal wederom een risicoscan worden uitgevoerd.

Rapportage toezichhoudend orgaan

Het verslag van de Raad van Toezicht is opgenomen in het bestuursverslag. Hierin geeft de Raad aan op welke wijze zij het bestuur ondersteunt en/of adviseert.

B. JAARREKENING

GRONDSLAGEN VOOR DE JAARREKENING

ALGEMEEN

De activiteiten van de instelling, Stichting Present, bestaan voornamelijk uit dienstverlening op het gebied van onderwijs.

De in de jaarrekening opgenomen bedragen luiden in hele euro's.

De algemene grondslag voor de waardering van activa en passiva, alsmede voor het bepalen van het resultaat, is de verkrijgingsprijs.

Oordelen en schattingen

Bij de toepassing van de grondslagen en regels voor het opstellen van de jaarrekening vormt het bestuur zich diverse oordelen en verricht schattingen. Daar waar sprake is van een schattingsonzekerheid van significante omvang wordt dit toegelicht. Inherent aan het doen van schattingen is dat afwijkingen in een volgend verslagjaar zich kunnen voordoen. Er zijn in het boekjaar geen significante schattingsverschillen geconstateerd ten aanzien van in het verleden gedane schattingen.

Stelsel

Ten opzichte van het voorgaande verslagjaar is het stelsel inhoudelijk ongewijzigd gebleven.

Grondslagen voor waardering van activa en passiva

Algemeen

De jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met de wettelijke bepalingen van de stellige uitspraken van de Richtlijnen voor de jaarverslaggeving, die uitgegeven zijn door de Raad voor de Jaarverslaggeving waaronder Richtlijn 660 Onderwijsinstellingen. Deze bepalingen zijn van toepassing op grond van de Regeling Jaarverslaggeving Onderwijs.

Activa en passiva worden gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa worden gewaardeerd op aanschafwaarde, verminderd met lineair berekende afschrijvingen, gebaseerd op de verwachte economische levensduur. In het jaar van investeren wordt naar tijdsgelang afgeschreven.

Er wordt afgeschreven vanaf het moment van ingebruikneming. Er wordt een activeringsgrens gehanteerd van € 500, investeringen onder de € 500 worden rechtstreeks ten laste van het resultaat gebracht.

Afschrijvingen

	<u>aantal jaren</u>
Meubilair	20
Inventaris	15
Leermiddelen	10
Hardware - digiborden	10
Hardware - touchscreens	7
Hardware - overig	5

Financiële vaste activa

De financiële vaste activa betreft een vordering inzake betaalde borg van betaalde tablets aan Snappet en betaalde waarborgsom inzake te betalen huur aan Dekker Beleggingen. De borgsommen worden terugbetaald op het moment van beëindiging van de contracten.

Vorderingen

De vorderingen worden bij eerste verwerking opgenomen tegen de reële waarde en vervolgens gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs, welke gelijk zijn aan de nominale waarde, onder aftrek van de noodzakelijk geachte voorzieningen voor het risico van oninbaarheid. Deze voorzieningen worden bepaald op basis van individuele beoordeling van de vorderingen.

Liquide middelen

De liquide middelen staan, voor zover niet anders vermeld, ter vrije beschikking van het bestuur.

Algemene reserve

De algemene reserve betreft een buffer ter waarborging van de continuïteit van het schoolbestuur en wordt opgebouwd uit resultaatbestemming van overschotten welke ontstaan uit het verschil tussen de toegerekende baten en de werkelijke gemaakte lasten. (In geval van een tekort wordt dit resultaat ten laste van de algemene reserve gebracht.)

Bestemmingsreserve

Bestemmingsreserve eerste waardering is gevormd door de activering van een deel van de aanwezige inventaris. Jaarlijks valt middels resultaatbestemming een deel van deze bestemmingsreserve vrij, dat overeenkomt met de afschrijvingslast van de geactiveerde inventaris.

Voorzieningen

Voorzieningen worden in de balans opgenomen voor concrete risico's, verplichtingen of te verwachte verliezen, die op de balansdatum bekend zijn maar waarvan de omvang onzeker is, maar redelijkerwijs is in te schatten, en voor kostenegalisatie. Voorzieningen worden onderscheiden naar aard en doel. Voorzieningen worden gedoteerd ten laste van de staat van baten en lasten en de werkelijke kosten worden rechtstreeks ten laste van deze voorzieningen gebracht.

De dotatie aan de voorziening groot onderhoud geschiedt op basis van het meerjarenonderhoudsplan. De lasten voor groot onderhoud worden ten laste van de voorziening gebracht.

De dotatie aan de voorziening jubilea geschiedt aan het eind van het jaar. De grondslag voor de hoogte van de voorziening is gebaseerd op de berekening voorziening jubilea middels het model van VOS ABB. De werkelijke jubilea-uitkeringen worden in de loop van het jaar rechtstreeks ten laste van de voorziening gebracht.

Kortlopende schulden

De kortlopende schulden hebben een verwachte looptijd van maximaal één jaar.

Grondslagen voor bepaling van het resultaat

Algemeen

Het resultaat wordt bepaald als het verschil tussen de baten (subsidies en overige baten) en alle hiermee verbonden, aan het verslagjaar toe te rekenen lasten. De lasten worden bepaald met inachtneming van de hiervoor vermelde waarderingsgrondslagen. De baten en lasten worden toegerekend aan de verslagperiode waarop deze betrekking hebben en worden gewaardeerd tegen de nominale waarde op basis van historische kosten.

(Rijks)bijdragen OCW

Onder de (rijks)bijdragen OCW worden de vergoedingen voor personele en exploitatiekosten opgenomen. De (rijks)bijdragen worden op basis van (school)jaarbeschikkingen naar evenredigheid toegerekend aan verslagjaren.

Tevens worden de bijdragen van het Samenwerkingsverband De Westfriese Knoop onder rijksbijdragen opgenomen.

Overige baten

Overige bedrijfsopbrengsten bestaan uit baten uit verhuur, detachering, ouderbijdragen en overige baten.

De ouderbijdrage, Overblijf en schoolreis worden verantwoord volgens het kasstelsel betalingen en ontvangsten.

Personeelslasten

Onder de personele lasten zijn opgenomen de lonen en salarissen van het personeel in dienst van het bevoegd gezag verminderd met ontvangen uitkeringen van Vervangingsfonds en uitkeringsinstanties. Tevens zijn onder deze noemer opgenomen de overige personele lasten.

Afschrijvingen

De afschrijvingen zijn gerelateerd aan de aanschafwaarde van de desbetreffende materiële vaste activa. De ondergrens waarboven geactiveerd gaat worden is € 500. In het jaar van investeren wordt naar tijdsgelang afgeschreven.

Huisvestingslasten

Onder de huisvestingslasten worden de kosten van huisvesting opgenomen. De lasten worden toegerekend aan het verslagjaar waarop ze betrekking hebben.

Overige lasten

De overige lasten hebben betrekking op kosten die voortvloeien uit de aangegane afspraken dan wel noodzakelijk zijn voor het geven van onderwijs en betrekking hebben op het verslagjaar waarop ze betrekking hebben.

Rentebaten en rentelasten

De rentebaten en -lasten betreffen de op de verslagperiode betrekking hebbende renteopbrengsten- en kosten en kosten van ontvangen leningen.

Pensioenrechten

Voor de medewerkers van de organisatie is een pensioenregeling getroffen, welke is ondergebracht bij het ABP. Eind oktober 2017 was de dekkingsgraad van het pensioenfonds 103,3%.

Deze pensioenregeling wordt in de jaarrekening verwerkt als toegezegde bijdrageregeling. Dit betekent dat de over het boekjaar verschuldigde premies als kosten worden verantwoord. Behalve de betaling van de premies heeft de organisatie geen verplichtingen uit hoofde van deze pensioenregeling. De risico's van loonontwikkeling, prijsindexatie en beleggingsrendement op het fondsvermogen kunnen mogelijk leiden tot toekomstige aanpassingen in de jaarlijkse bijdrage aan het pensioenfonds.

Grondslagen voor het kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de indirecte methode. Hierbij wordt het Saldo Baten en Lasten als uitgangspunt genomen, waarop vervolgens correcties worden aangebracht voor verschillen tussen opbrengsten en ontvangsten en kosten en uitgaven.

Balans (na verwerking resultaat)

	31-12- 2017 EUR	31-12- 2016 EUR	
<u>Activa</u>			
Vaste Activa			
1.2	Materiële vaste activa	760.777	912.552
1.3	Financiële vast activa	<u>86.225</u>	<u>65.100</u>
	Totaal vaste activa	847.002	977.652
Vlottende activa			
1.5	Vorderingen	1.019.969	670.984
1.7	Liquide middelen	<u>4.765.017</u>	<u>4.782.952</u>
	Totaal vlottende activa	5.784.986	5.453.936
	<u>Totaal activa</u>	<u>6.631.988</u>	<u>6.431.589</u>
<u>Passiva</u>			
2.1	Eigen vermogen	4.288.926	4.215.490
2.2	Voorzieningen	1.530.448	1.361.943
2.4	Kortlopende schulden	<u>812.614</u>	<u>854.156</u>
	<u>Totaal passiva</u>	<u>6.631.988</u>	<u>6.431.589</u>

Staat van Baten en Lasten

	2017 EUR	Begroot 2017 EUR	2016 EUR	
Baten				
3.1	Rijksbijdragen	9.312.420	9.000.662	9.182.249
3.2	Overige overheidsbijdragen en - subsidies	49.600		113.849
3.5	Overige baten	53.803	53.240	93.000
	Totaal Baten	9.415.823	9.053.902	9.389.098
Lasten				
4.1	Personeelslasten	7.646.982	7.374.231	7.851.278
4.2	Afschrijvingen	207.728	242.570	247.905
4.3	Huisvestingslasten	762.221	739.900	859.316
4.4	Overige lasten	728.172	701.201	708.669
	Totaal Lasten	9.345.103	9.057.902	9.667.168
	Saldo Baten en Lasten	70.720	-4.000	-278.070
5	Financiële baten en lasten	2.717	4.000	11.323
	Totaalresultaat	73.437	0	266.747

Kasstroomoverzicht

	31-12- 2017 EUR	31-12- 2016 EUR
Kasstroom uit operationele activiteiten		
Saldo Baten en Lasten	70.720	-278.070
Aanpassing voor:		
Afschrijvingen (regulier)	207.728	247.905
Afschrijvingen desinvesteringen		-599.726
Mutaties voorzieningen	168.505	39.775
Verandering in vlottende middelen:		
Vorderingen (-/-)	-348.985	-28.028
Schulden	-41.542	-97.603
<u>Totaal Kasstroom uit bedrijfsoperaties</u>	<u>56.426</u>	<u>-715.747</u>
Ontvangen interest	2.717	11.323
<u>Totaal kasstroom uit operationele activiteiten</u>	<u>59.143</u>	<u>-704.424</u>
Kasstroom uit investeringsactiviteiten		
Investerings in materiële vaste activa (-/-)	67.222	81.824
Desinvesteringen	-11.269	-602.797
<u>Totaal kasstroom uit investeringsactiviteiten</u>	<u>-55.953</u>	<u>520.973</u>
<u>Totaal kasstroom uit financieringsactiviteiten</u>	<u>-21.125</u>	<u>35.550</u>
Overige balansmutaties	0	0
<u>Mutatie liquide middelen</u>	<u>-17.935</u>	<u>-219.001</u>

Toelichting op de onderscheiden posten van de Balans

Vaste activa

	Aanschaf prijs	Afschrijving cumulatief	Boekwaarde	Investering 2017	Boekwaarde desinv. 2017	Afschrijving 2017	Aanschaf prijs	Afschrijving cumulatief	Boekwaarde
	1-1- 2017 EUR	1-1- 2017 EUR	1-1- 2017 EUR	EUR	EUR	EUR	31-12- 2017 EUR	31-12- 2017 EUR	31-12- 2017 EUR
Materiële vaste activa									
1.2.2.1 Schoolmeubilair	800.265	500.363	299.902	1.678	5.732	39.742	796.210	540.105	256.106
1.2.2.2 Inventaris en apparatuur	169.581	105.936	63.644	15.653	3.026	11.184	182.208	117.121	65.087
1.2.2.3 Onderwijsleerpakket/meth.	763.172	460.136	303.036	8.439	1.835	69.322	769.777	529.458	240.318
1.2.2.4 ICT	901.919	655.949	245.970	41.452	676	87.480	942.695	743.429	199.266
Materiele vaste activa	2.634.937	1.722.384	912.552	67.222	11.269	207.728	2.690.890	1.930.113	760.777

	Boekwaarde	Investerings en verstekte leningen	Desinvesteringen en aflossingen	Resultaat deelneming	Boekwaarde
	1-1- 2017 EUR	1-1- 2017 EUR	1-1- 2017 EUR	2017 EUR	31-12- 2017 EUR
Financiële vaste activa					
1.3.7 Overige vorderingen	65.100	24.425	3.300	0	86.225
Financiële vaste activa	65.100	24.425	3.300	0	86.225

Vorderingen

		31-12- 2017	31-12- 2016
		EUR	EUR
	Vorderingen		
1.5.1	Debiteuren	31.356	70.691
1.5.2	OCW	458.169	424.707
1.5.6	Overige overheden	493.103	94.308
1.5.7	Overige vorderingen	31.672	8.507
1.5.8	Overlopende activa	5.669	72.772
	Vorderingen	1.019.969	670.984
	Uitsplitsing		
1.5.7.1	Personeel	-401	970
1.5.7.2	Overige	32.073	9.477
	Overige vorderingen	31.672	8.507
1.5.8.1	Vooruitbetaalde kosten	2.952	61.449
1.5.8.3	Overige overlopende activa	2.717	11.323
	Overlopende activa	5.669	72.772

Liquide middelen

	Liquide middelen		
1.7.1	Kasmiddelen	75	93
1.7.2	Tegoeden op bank- en girorekeningen	4.764.942	4.782.859
	Liquide middelen	4.765.017	4.782.952

Eigen vermogen

	Stand per 1-1- 2017 EUR	Resultaat EUR	Overige mutaties EUR	Stand per 31-12- 2017 EUR	
Eigen vermogen					
2.1.1	Algemene reserve	3.812.918	100.809	0	3.913.727
2.1.2	Bestemmingsreserve (publiek)	402.573	-27.372	0	375.201
	Eigen vermogen	4.215.491	73.437	0	4.288.928
Uitsplitsing					
Uitsplitsing					
2.1.2.1	Bestemmingsreserve 1 ^e waardering	108.156	-27.372	0	80.784
2.1.2.2	Bestemmingsreserve personeel	294.417	0	0	294.417
	<u>Bestemmingsreserve (publiek)</u>	<u>402.573</u>	<u>-27.372</u>	<u>0</u>	<u>375.201</u>

Voorzieningen

2.2 Voorzieningen

	Stand per 1-1- 2017	Dotaties	Onttrek- kingen	Vrijval	Rente mutatie - contant	Stand per 31-12- 2017	Kortlopend deel <1 jaar	Langlopend deel >1 jaar
2.2.1	Personeelsvoorzieningen	116.766		18.395	1.687	96.684	20.050	76.634
2.2.3	Overige voorzieningen	1.245.177	247.000	58.413		1.433.764	86.300	1.347.464
	<u>Voorzieningen</u>	1.361.943	247.000	76.808	1.687	1.530.448	106.350	1.424.098

Kortlopende schulden

		31-12-2017 EUR	31-12-2016 EUR
	Kortlopende schulden		
2.4.3	Crediteuren	177.664	208.191
2.4.4	OCW	0	0
2.4.7	Belastingen en premies sociale verzekeringen	264.256	280.306
2.4.8	Schulden terzake van pensioenen	85.707	65.076
2.4.9	Overige kortlopende schulden	35.891	44.191
2.4.10	Overlopende passiva	249.096	256.392
	Kortlopende schulden	812.614	854.156
	Uitsplitsing		
2.4.7.1	Loonheffing	287.629	294.905
2.4.7.3	Premies sociale verzekeringen	-23.373	-14.599
	<u>Belastingen en premies sociale verzekeringen</u>	264.256	280.306
2.4.10.3	Vooruit ontvangen investeringssubsidies	1.380	1.801
2.4.10.5	Vakantiegeld	235.681	246.294
2.4.10.6	Accountants- en administratiekosten	6.647	6.950
2.4.10.8	Overige	5.388	1.347
	<u>Overlopende passiva</u>	249.096	256.392

Model G Verantwoording subsidies

G1 Subsidies zonder verrekeningsclausule

Omschrijving	Toewijzing Kenmerk	Toewijzing datum	Bedrag toewijzing EUR	Ontvangen t/m verslagjaar EUR	Prestatie afgerond? Ja/Nee
Niet van toepassing					

G2 Subsidies met verrekeningsclausule

G2A Aflopend per ultimo verslagjaar

Omschrijving	Toewijzing kenmerk	Toewijzing datum	Bedrag toewijzing EUR	Ontvangen t/m verslagjaar EUR	Totale kosten EUR	Te verrekenen
Niet van toepassing						
Totaal						

G2B Doorlopend tot in een volgend verslagjaar

Omschrijving	Toewijzing kenmerk	Toewijzing datum	Bedrag toewijzing EUR	Saldo 1-1- 2017 EUR	Ontvangen t/m verslagjaar	Totale kosten 31-12-2017	Ontvangen t/m verslagjaar 31-12-2017 EUR
Niet van toepassing							

Niet uit de balans blijkende verplichtingen

Huurovereenkomst

De stichting is per 1 maart 2010 een huurovereenkomst aangegaan met Dekkers beleggingen voor huisvesting van het bestuursbureau voor de duur van 5 jaar. In 2014 is besloten het huurcontract te wijzigen. Vanaf 2015 geldt een huurcontract van een jaar, dat jaarlijks met een jaar kan worden verlengd.

De jaarlijkse verplichting in 2017 bedraagt circa € 26.000. Jaarlijks wordt de huurprijs per 1 maart geïndexeerd, op basis van de CPI reeks – alle huishoudens (jaar 2000-100).

BAPO-regeling

In de nieuwe cao PO 2014-2015 zijn afspraken gemaakt over duurzame inzetbaarheid (hoofdstuk 8A) en is de BAPO-regeling vervallen. De nieuwe cao-regelingen betreffende de duurzame inzetbaarheid geven medewerkers recht op een basisbudget van 40 uur. Daarnaast is vanaf 57 jaar het sparen van ouderenverlof mogelijk en is er sprake van een overgangsregeling BAPO voor medewerkers vanaf 56 jaar.

Omdat er in 2017 geen aanvragen zijn ontvangen om de duurzame inzetbaarheid of het ouderenverlof te mogen sparen is er op 31 december 2017 geen verplichting.

Eigen risicodragerschap

De stichting is per 1 januari 2015 eigenrisicodragers voor ziekteverzuim.

Toelichting op Staat van Baten en Lasten

Overheidsbijdragen

		2017 EUR	2016 EUR
	Rijksbijdragen		
3.1.1	Rijksbijdragen OCW	8.741.486	8.699.770
3.1.2	Overige subsidies OCW	308.305	199.388
3.1.4	Ontvangen doorbetalingen rijksvergoeding SWV	262.629	283.091
	<u>Rijksbijdragen</u>	9.312.420	9.182.249
	Uitsplitsing		
3.1.1.1	OCW	8.741.486	8.699.770
3.1.2.1.1	Overige subsidies OCW		
	Geormerkte subsidies		
3.1.2.2.1	Niet-geormerkte subsidies	262.629	283.091
	Overige subsidies OCW		
	Overige overheidsbijdragen en -subsidies		
3.2.2	Overige gemeentelijke bijdragen en subsidies	49.600	113.849
	<u>Overige overheidsbijdragen en -subsidies</u>	49.600	113.849

Andere baten

	Overige baten		
3.5.1	Verhuur	37.726	59.006
3.5.5	Ouderbijdragen	210	3.549
3.5.6	Overige	15.867	30.445
	<u>Overige baten</u>	53.803	93.000

Lasten

		2017 EUR	2016 EUR
Personeelslasten			
4.1.1	Lonen en salarissen	7.147.667	7.306.599
4.1.2	Overige personele lasten	558.561	596.920
4.1.3	Af: uitkeringen	59.246	52.241
	<u>Personeelslasten</u>	7.646.982	7.851.278
Uitsplitsing			
4.1.1.1	Brutolonen en salarissen	5.670.993	5.887.266
4.1.1.2	Sociale lasten	731.696	765.408
4.1.1.3	Pensioenpremies	744.978	653.925
	<u>Lonen en salarissen</u>	7.147.667	7.306.599
4.1.2.1	Dotaties personele voorzieningen	-1.687	76.370
4.1.2.2	Personeel niet in loondienst	348.993	355.641
4.1.2.3	Overig	211.255	164.909
	<u>Overige personele lasten</u>	558.561	596.920
Afschrijvingen			
4.2.2	Materiële vaste activa	207.728	247.905
	<u>Afschrijvingen</u>	207.728	247.905
Huisvestingslasten			
4.3.1	Huur	564	692
4.3.3	Onderhoud	65.766	83.841
4.3.4	Energie en water	185.561	163.242
4.3.5	Schoonmaakkosten	212.543	239.071
4.3.6	Heffingen	36.472	34.905
4.3.8	Dotatie overige onderhoudsvoorzieningen	247.000	310.321
4.3.7	Overige	14.315	27.244
	<u>Huisvestingslasten</u>	762.221	859.316
Overige lasten			
4.4.1	Administratie- en beheerskosten	295.670	187.919
4.4.2	Inventaris, apparatuur en leermiddelen	432.502	520.750
	<u>Overige lasten</u>	728.172	708.669
4.4.1.1	Specificatie honorarium Onderzoek jaarrekening	12.705	10.691
	<u>Accountantslasten</u>	12.705	10.691

Financieel en buitengewoon

Financiële baten en lasten			
5.1	Rentebaten	2.717	11.323
	<u>Financiële baten en lasten</u>	2.717	11.323

Verplichte Toelichting

Model E: Verbonden partijen

Naam	Juridische vorm 2015	Statutaire zetel	Code activiteit en	Eigen vermogen 31-12- 2016 EUR	Resultaat jaar 2014 EUR	Art 2:403 BW Ja/Nee	Deelname %	Consolida tie Ja/Nee
Niet van toepassing								

1. Bezoldiging topfunctionarissen

1a. Leidinggevende topfunctionarissen, gewezen topfunctionarissen met dienstbetrekking en leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking vanaf de 13^e maand van de functievervulling

bedragen x € 1	R. Bijlsma
Functiegegevens	
Aanvang en einde functievervulling in 2017	1/1 – 31/12
Deeltijdfactor in fte	0,6510
Gewezen topfunctionaris?	nee
(Fictieve) dienstbetrekking?	nee
Bezoldiging	
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	58.113
Beloningen betaalbaar op termijn	8.836
<i>Subtotaal</i>	<i>66.949</i>
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	83.979
-/- Onverschuldigd betaald bedrag	N.v.t.
Totale bezoldiging	66.949
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.
Gegevens 2016	
Aanvang en einde functievervulling in 2016	1/1 – 31/12
Deeltijdfactor 2016 in fte	0,651
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	57.125
Beloningen betaalbaar op termijn	7.033
Totale bezoldiging 2016	64.158

1c. Toezichthoudende topfunctionarissen

bedragen x € 1	J. Hendrix	B. Nouwen	M. Fortuin
Functiegegevens	Voorzitter	Lid	Lid
Aanvang en einde functievervulling in 2017	1/1-31/12	1/1-31/07	1/1-31/12
Bezoldiging			
Bezoldiging	4.500	0	3.525
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	19.350	12.900	12.900
-/- Onverschuldigd betaald bedrag	0	N.v.t.	N.v.t.
Totale bezoldiging	4.500	0	3.525
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
Gegevens 2016			
Aanvang en einde functievervulling in 2016	1/1-31/12	1/1-31/12	1/1-31/12
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	4.500	3.000	3.525
Beloningen betaalbaar op termijn	0	0	0
Totale bezoldiging 2016	4.500	3.000	3.525

bedragen x € 1	W. de Groot	G. Valk	A. van Eck
Functiegegevens	Lid	Lid	Lid
Aanvang en einde functievervulling in 2017	1/1-31/12	1/1-31/12	1/8-31/12
Bezoldiging			
Bezoldiging	4.050	3.525	1.250
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	12.900	12.900	12.900
-/- Onverschuldigd betaald bedrag	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
Totale bezoldiging	4.050	3.525	1.250
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
Gegevens 2016			
Aanvang en einde functievervulling in 2016	1/1-31/12	1/1-31/12	31/12-31/12
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	3.000	2.936	0
Beloningen betaalbaar op termijn	0	0	0
Totale bezoldiging 2016	3.000	2.936	0

C. OVERIGE GEGEVENS

Bestemming van het exploitatieresultaat

Het exploitatieresultaat volgens de exploitatierekening over 2017 bedraagt ad € 73.437 positief. Hiervan wordt € 100.809 toegevoegd aan de algemene reserve en voor € 27.372 onttrokken aan de bestemmingsreserve 1^e waardering.

Gebeurtenissen na balansdatum

Na afloop van het boekjaar hebben zich geen gebeurtenissen voorgedaan die belangrijk zijn voor de interpretatie van de cijfers in de jaarrekening.

Vaststelling en goedkeuring jaarrekening

Het College van Bestuur van Stichting PRESENT heeft de jaarrekening 2017 vastgesteld op 25 april 2018.

De Raad van Toezicht van Stichting PRESENT heeft de jaarrekening 2017 goedgekeurd op 25 april 2018.

Ondertekende bestuursleden

De heer R. Bijlsma, voorzitter College van Bestuur.

Ondertekende leden van de Raad van Toezicht

Mevrouw J.M. Hendriks, voorzitter

De heer M. Fortuin

De heer G. Valk

De heer W. de Groot

Mevrouw A. van Eck

Controleverklaring

Gegevens over de rechtspersoon

Bestuursnummer	13662
Naam instelling	Stichting Openbaar Onderwijs Present
Postadres	De Middend 104-108
Postcode / Plaats	1613 KZ Grootebroek
Telefoon	0228-523857
Fax	0228-523839
E-mail	info@openbaaronderwijsPresent.nl
Internet-site	www.openbaaronderwijsPresent.nl
K.v.K.nummer	37087297

